

О организацији умног рада

(Друга страна)

Мајски фестивал

(трећа страна)

Поћимо људском лицу у сусрет

(четврта страна)

Спортски сусрет студената технике Загреба и Београда

(пета страна)

„Сјај“ и беда МСС-а

Мој рођак прича (шеста стран)

Првомајски број „Народног студента“, који излази у среду 30 о. м. са повећаним бројем страна и посебно опремљен, објављује више занимљивих прилога из свих области живота и рада наших организација, историјата напредног студентског покрета, чланке јавних и културних радника специјално написане за наш лист и др.

Партијска организација и Савез студената

Г. Пјер Трува
у нашој земљи



Ових дана боравио је у нашој земљи Г. Пјер Трува, вршилац дужности Генералног секретара WUS (Светске универзитетске помоћи).

У разговору са нашим сарадником Г. Трува је изјавио да је задовољан досадашњим радом Југословенског националног комитета WUS-а преко којег су многи југословенски студенти у току прошле године добили помоћ ове организације.

Говорећи о престојојој скупштини WUS-а која ће се одржати јула месеца о. г. у Греноблу (Француска) Г. Трува је нагласио да ће она, између осталог, расправљати и о досадашњем раду националног комитета WUS-а, о даљем проширењу материјалних фондова организације као и о могућности оснивања националних организација WUSa у земљама Латинске Америке и Африке.

Борба за лик нашег студента, то је један од најпеших задатака који стоји пред Савезом студената и партијском организацијом. Тај задатак је у непосредној вези са поруком коју нам је друг Тито упутио у разговору са делегацијом Првог конгреса. Овом приликом друг Тито је истакао да је задатак студената да себе изграде у новог човека, новог интелектуалца, доследног сина социјалистичке домовине. Тај задатак је у непосредној вези са изградњом лика комунисте, о чему је друг Тито такође говорио. Уствари борба за лик комунисте, лик члана Партије на Универзитету, је неодојива од борбе за изградњу лика нашег студента. И обратно. Јер ако појемо од тога да комунисти морају бити у првим редовима, пример марљивог студента, свестраног образованог и политички активног борца — онда је јасно да је то задатак који стоји пред читавим

Савезом студената, а у првом реду пред комунистима. Наша партијска организација само кроз ту борбу може ојачати, проширити своје редове и уздићи лик чланова Партије.

У борби за извршење овог за-

радног народа. У рату, студенти чланови Партије, и не само они, кроз дивне примере херојства и самоодрицања потврдили су верност својој земљи и своме народу. Ликови народних хероја: Иве Лоле Рибара, Рифата Бурџевића-Трше, Слободана Принципа-Сеље и многих других су понос не само Београдског универзитета, већ читавог нашег народа. У послератном периоду, кроз учешће у изградњи земље, у борби за социјализам, студенти су остали верни своме народу. Заједно са осталим омладином Југославије и радничком класом наше земље, они су били и остају у првим редовима борбе за социјализам. Погледајмо само са каквим одушевљењем су наши студенти и ове године прихватили позив за учешће у радној акцији. На задњим демонстрацијама поводом Трста, против покушаја да се питања од животног значаја за нашу земљу решавају без учешћа Југославије, студенти Београдског универзитета били су међу првима који су дигли свој глас протеста. За неколико часова више од десет хиљада студената изашло је на улице манифестујући своје јединство, своју оданост политици наше Владе, Партији и народу. Или, на пример, овогодишњи маневар студената Техничке велике школе на коме су учествовали скоро сви студенти, био је такође сјајан пример политичке зрелости студентске омладине и спремности да се бране тековине наше револуције. И многи други примери.

Пише:
Милић БУГАРЧИЋ
секретар комитета КПС
Универзитета и великих
школа

датка који нам поставља наша Партија и народ, ми студенти Београдског универзитета, имамо солидне основе. Пре рата студентски чланови Партије, и не само они, били су пример оданости своме народу и својој земљи. Они су били у првим редовима у борби против ненародних режима, за слободни Универзитет, за права

ОМЛАДИНА НА РАДИЛИШТИМА

ДЕСЕТИНЕ РАДНИХ БРИГАДА У СРБИЈИ ВЕЋ СУ ПОСТАЛЕ УДАРНЕ

Средином марта, на велика градилишта широм наше земље почели су да пристижу прве омладинске радне бригаде. Њихов заједнички задатак је да до шестог априла изврше све припреме за почетак омладинских радова, изграде бараче, физкултурне објекте и друго, а у осталим народним републикама овај задатак су имале да изврше до 13 маја.

Сеоска омладина са одушевљењем се одавала позиву Партије и Владе за одлазак на изградњу кључних објеката. Само до почетка априла у Севојно је отишло 17, на Власину 15, у Светозарево 12 сеоских омладинских бригада. Десетине бригада су већ добиле назив ударних, међу којима су се нарочито истакле: Сјеничка у Севојну, а Параћинска, Орашачка, Гужанска и Величка у Светозареву.

Омладинци градитељи фабрике каблова у Светозареву испунили су свој задатак са 138 проценти.

Шестог априла на свечан начин започети су омладински радови на главним објектима у Србији и Хрватској. Одржани су митинзи којима је присуствовало по неколико хиљада омладинаца, претставници централних и областних комитета Партије, републичких влада, масовних организација, као и велики број становништва из околине. На митингу у Севојну говорио је друг Воја Лековић.

У Хрватској омладина ће градити брану Локварц, највећи објект хидроцентрале Винодог; у Горском Котару, недалеко од Локава изграђује се земљана брана за језеро које ће имати три милиона кубних метара запремине. У Босни и Херцеговини настајуће се радови на хидроцентрала Јабланица и железари у Зеници. Омладина Црне Горе градиће железару у Никшићу, Македоније — хидроцентралу Маврово, Словеније — станове пострадалих по ројница од снежних лавина као и друм Врхника — Логатец. Преко 36.000 омладинаца и омладинки из Србије, а међу њима и студенти нашег универзитета, градиће ваљонску баку у Севојну, хидроцентралне на Власини, а фабрику каблова у Светозареву.

Напазећи у прошлости и садашњем успесима сведочанство о нашој снази и јединству и надахнућа за постизање нових успеха и савлађивања постојећих слабости, ми ни у једном моменту не смејемо губити из вида тежак пут који пролази наша земља у борби за изградњу социјализма. О томе је друг Тито такође говорио. У овој надчовечанској борби, у тежњи да се истргне из вавонске заосталости и колонијалне зависности, по речима другог Тита, наша земља стално пролази између Сициле и Харибде. Нас стално заплускује вал контрареволуционарне пропаганде са Истока и утицаја реакционарних и мрачних снага са Запада. Ми се не смејемо заносити традицијом и успављивати постигнутим успесима. Свака појава политичке пасивности и дезоријентације, малодушности и бежања у малограђанску тишину, ствара повољно тло за непријатељски утицај, нагрза јединство наших редова, изобличава лик студента, па и лик комунисте, члана Партије.

(Наставак на другој страни)

НА МАШИНСКОМ ФАКУЛТЕТУ ПРИЈАВИЛО СЕ ЗА ОДЛАЗАК НА РАДНУ АКЦИЈУ ПРЕКО 500 СТУДЕНАТА

(Од дописника са факултета)

На Машинском факултету врше се припреме за формирање четири радне бригаде. До сада се пријавило 508 студената. Бригаде ће бројати 120—150 бранилаца. Студенти II и III године даће по једну рану бригаду, млађи и старији апсолвенти једну студенту I и IV године такође једну бригаду.

Бригаде ће бити снабдеване физкултурним реквизитима и материјалом за активан културно-просветни рад. Бригаде ће ускоро набавити и своје заставе са којима ће крајем овог месеца изаћи на смотру радних бригада.

М. З.

НА МЕДИЦИНСКОМ ФАКУЛТЕТУ 12 РАДНИХ БРИГАДА

На Медицинском факултету формираће се 12 радних бригада. До сада се пријавило за радну акцију око 2300 студената. Највећи број пријављених је на другој години.

И 310 апсолвената поћи ће на изградњу. Они ће бити распоредени као санитетски референти по бригадама. Део апсолвената је већ на радилиштима.

★

— На петој години Медицинског факултета до сада се пријавило за радну акцију 500 студената, што представља отприлике половину укупног броја на години. Пријављивање и даље траје. Предвиђа се да ће ова година дати три бригаде. Ускоро ће бити формиран привремен штабони бригада.

220 АПСЛОВЕНАТА НА ФАРМАЦЕУТСКОМ ФАКУЛТЕТУ ПОСЛЕДИЦА ВЕЛИКЕ НЕОДГОВОРНОСТИ

Из године у годину на Фармацеутском факултету повећава се број апсолвената, пошто је нормална појава да апсолвенти полажу свега по један или два испита годишње. Због тога данас на Фармацеутском факултету има 220 апсолвената. По школским годинама преглед апсолвираних би изгледао овако: 1948 године — 10, 1949 — 29, 1950 — 98, 1951 — 83. Шта рече сада ти апсолвенти? Ко су они?

Ево неких примера. Јакимовић Трајко апсолвент је од 1947 године; већ три године није полагао ни један испит а запослен је као лаборант у једној апотеци у унутрашњости. Слично је и са Јекићем Јулијаном, која ради у јед-

ној београдској апотеци. За осам апсолвенткиња, такође из 1947 године, једини разлог за овако дуго апсолвираније јесте удаја. Но удаја им није сметала да се све запосле као лаборанткиње или апотекарске помоћнице по београдским апотекама.

Према непотпуним подацима деканата Фармацеутског факултета, од укупног броја апсолвената око 30 од сто су апсолвенткиње које су након удаје потпуно напустиле факултет и престале да полагају испите.

А апсолвент Шагрић Ристо? Он је апсолвирало 1950 године. Потпуно је престао да полагаје испите, и, што је најгоре, након четири године студирања напустио је свој позив и данас

ради као коректор у једном београдском листу. Као апсолвент се рачуна и Кошутин Ружа, апсолвент од 1950 године, која је са треће године положила само један испит, а о полагању испита са четврте године као и о полагању дипломског испита нема ни говора. Дворнић Олга, апсолвент од 1949 године, иако је прошле школске године била демонстратор, за последњу годину дана није полагаала ни један испит. Итд., итд., итд.,

Зар после свега овога није оправдано упитати овакве апсолвенте Фармацеутског факултета: да ли сте се ви другови и другарице апсолвенти, ви будући магистри фармације, замислили надчињеницом да је друштвена задужница за ваше школовање уgroшила огромна средства и да ви имате свој дуг према тој задужници!

ЕКСКУРЗИЈА СТУДЕНАТА ПЕДАГОШКЕ ГРУПЕ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У ПАНЧЕВО

Педагошка група Медицинског факултета 12 овог месеца направила је научну екскурзију у Панчево. Том приликом студенти су посетили учитељску школу у Панчеву где су одржали неколико предавања. Након тога посећена је и творница стакла где су се студенти детаљно упознали са процесом производње стакла.

ИЗЛОЖБА СЛИКА И МАТЕРИЈАЛА СА РАДНИХ АКЦИЈА СТУДЕНАТА МЕДИЦИНЕ

Фото-секција Медицинског факултета приредила је на IV интерној изложби изложбу слика и материјала са досадашњих радних акција студената медицине и фармације. Иако скромна и технички слабије уређена, изложба ипак жива потсећа на рад више пута похваљене бригаде „Благоје Нешиковић“. Пежњу значајних посетилаца нарочито привлаче Орден рада II реда и похвала ЦК НОЈ, које је ова бригада примила као најбоља у техничкој изложби адресе КПС.

ПЕТАО НА БУЊИШТУ



СЛУЖБЕНИ
СТАМБОРНИК

ОСОВИНА РИМ - МОСКВА

Партијска организација и Савез студената

(Наставак са прве стране)

Италијански листови посветили су много простора коментарима о демонстрацијама, које непрекидно трају у нашој земљи од почетка Лондонске конференције...

Радио Москва, у једној од својих многобројних емисија посвећених Југославији, тврди да „Југословенска влада није против учешћа Италије у управној зони „А“, али „организује шовинистичка иступања“ да би „одвукла пажњу југословена од тешког стања“ и „да помогне Влади де Гасперија у њеној борби против све јачег утицаја КП Италије“...

Пискарала из „заграничних“ совјетских губернија потрудила се да распреду, надују и „покрепе новим чињеницама“ ту безглаву тезу Москва. Зато је Радио Праг, шест дана касније објавио вест да је 280.000 београђана изашло на улице под „притиском терора и обмана“...

Ма колико овакве „патке“ биле глупе, ипак у тој глупости има неких система. Једне су срачуване да послуже једном одређеном циљу који је више опасан него глуп. Опасан за оне који га не примењују или заборављају на њега. Наиме, советима је трешанско питање добро дошло и они га вешто искористијавају да посеју кливу раздора у овом делу Европе. Преко своје филијале у Италији потхрањују иредентистичке апетите, који им, што су бучнији и нералнији...

Кроз дискусију поводом писма ЦК КПЈ, изоштравајући свој критеријум, ми смо се срели са читавим низом појава у нашим редовима, као што су: пијанчење, ноцка, неморал и, често пута са тиме повезано, политичко пасивизирање, некритичан и колонизајни однос према иностранству. Показало се по правилу да информбиром налази своја шпунјунска упоришта у једној таквој деморалисаности средини. И обрнуто. Појава ове врсте деморализације је често пута последица деповања информбировских елемената. То нам истовремено открива сву моралну беду информбирова и показује какве су те „здраве снаге“ на које се коминформ ослања. То нас истовремено упућује на бодност према овим подмуклим намерама деморализације у нашим редовима од стране једне паклене политике која не бира средства да би остезрила своје циљеве.

С друге стране, реакционарни елементи, остаци и недоносчад потучене буржоазије, ослањајући се на подршку реакционарних и мрачних фактора са запада, такође покушавају да дигну главу. Они који су до јуче бездушно експлоатисали наш народ, они који су у време рата носили четничко-недифевске шубаре и кобарде и за појесом каму, сада навлаче јагњећу кожу, покушавају да протуре разне идеалистичке и антимарксистичке теорије и теоријиде, реакционарне пароле. Често ови „борци за демократију и слободу“ нападају се у мрачним шпљинама разних верских секти, сумњиве егзистенције. Па су са у задње време и неки странци активизирали покушавајући да искористе исмену тежњу наших студената да упознају науку и културу других земаља. Од грамфонских плоча декадентне музике, преко журева и чајанки које се организују при страним читаоницама, они чак иду допале да покушавају да створе некакви хорове и организују излете, издашно ставајући на расположење правозна и друга средства итд. Сви они имају некакве своје рачуне на нашем Универзитету, међу нашим студентима. На жалост, комунисти и други чл...

све више користе. Прво због тога што Италија своје захтеве везује за учешће у Атлантском пакту и самим тим компромитује идеју западноевропског савеза, а друго, што попустљивост западних сила према агресивним аспирацијама италијанске иреденте раба оправдани гнев наших народа. Ово друго питање је за њих изгледа много важније, јер се надају да ће затезање око Трета помутити наше односе са Западом, да ће нас на тај начин изоловати од света. План није, за потцеђивање. Намањ би требало да га игноришу наши ратни савезници, који имају скупо и болно искуство с италијанским „осовинским“ комбинацијама.

нови Савеза студената нису на време реаговали на ове појаве, тако да су неки малограђани, као муве на лепак, прихватили све „форме рада“ налажући свој национални понос и достојанство. Утицај ових реакционарних елемената ухватио је прилично корена на неким нашим уметничким академијама и другим школама и факултетима, нарочито међу студентима који се баве књижевном, сликарством и другим врстама уметности. Тамо се фразерлук шепури као доказ неке „више интелигенције“, а боемство је постало код појединца нека врста легитимације за уметничко квалитетације, нека врста кандидатске пробе кроз коју треба да прођу млади уметници. На нашим академијама нема, напомињем, принципов борбе против оваквих појава и утицаја нама стране и туђе културе чији су носиоци често и неки наставници на овим школама.

Кад је реч о борби против ових реакционарних и декадентних појава малограђанског нживљавања, које се често пута могу нарочито видети на нашим приредбама, игранкама итд., ми морамо стално мислити на развијање онога што је позитивно, онога што је наше, што је здравје и лепше. А ми смо то често пута оскуднили, суви, сувих крути, тако да неки пут изгледа као да нисмо у стању да организујемо приредбу, игранку и друге врсте забаве, које би такође биле живе, веселе, духовите, без накардне музике и накардног плеса и фразерске близарности. (Ево мотива за дискусију међу комунистима и у Савезу студената!)

Кад је реч о борби за лик члана Савеза студената, за лик комунисте, члана Партије на Универзитету, поред борбе за правилну политичку оријентацију и за културни одгој, ми не смејемо никак испустити из вида наш основни задатак, о коме је друг Тито такође говорио: стицање солидне стручне спреме и што брже укључење у изградњу земље. Тај задатак је неодољив од борбе за лик новог интелектуалца уопште. Њега никако не смеју губити из вида наше партијске организације и Удружења савеза студената, нарочито у овом тренутку када се ближи крај године и јунски испитни рок.

Разуме се да се овим, што је укратко речено, ни издалека не испуњају задаци који непосредно стоје пред партијском организацијом и Савезом студената. Ми још морамо много да радимо на изградњи наших удружења (израда правилника, припрема за стварање удружења по унутрашњости итд), настојећи стално да рад наше Савеза студената унапредујемо. Поред припрема за испите у јуну и одласка на радну акцију, ми се морамо озбиљно припремати за престојећи фестивал који треба да се одржи средином маја. Овај фестивал треба да буде још једна сметра нашег политичког јединства, сметра наших достигнућа на стручном, културном и физкултурном пољу у току прошле године.

Захваљујући помоћи коју нам је пружио Централни комитет, наше партијске организације су углавном схватиле своје основне слабости и недостатке. Постали су много јаснији задаци и путеве нашег даљег развоја. Партијске организације и удружења Савеза студената појачали су своју активност. Међутим, крајње је време да партијске организације прекину са сенташким држањем унутар Савеза студената и дискусијама у затвореном кругу, да пренесу тежиште свога рада на удружење Савеза студената где комунисти морају постати најбољи и најмарљивији чланови. Задаци партијске организације и чланова Партије понаособ не исцрпљују се и не завршавају на крају партијског састанка. Напротив. Они ту својим већим делом тек почињу.

250 СТУДЕНАТА НА ЕЛЕКТРО-ТЕХНИЧКОМ ФАКУЛТЕТУ ЈАВИЛО СЕ У РАДНЕ БРИГАДЕ

— 250 студената Електротехничког факултета пријавило се до сада у радне бригаде. На акцију олазат, између осталих, Вукандин Малелиќа, Мискић Ордена рада Ш реда, Љубомир Маричић, троструки Ударић и други студенти који су се истакли на досадашњим радним акцијама.

СТУДЕНТИ АГРОНОМИЈЕ ДАЉЕ ЧЕТИРИ БРИГАДЕ

Студенти агрономије су одлучили да за овогодишње радне акције формирају четири радне бригаде, по свакој години по једну бригаду. По досадашњим резултатима уписа у бригаде може се рећи да ће студенти агрономије испуњити ову своју обавезу.



На слици: Студенти друге године Економског факултета који су се првог дана уписали у радну бригаду

КОНКУРС за најбоље књижевне и ликовне прилоге са радних акција

Редакција нашег листа расписује наградни конкурс за најбоље књижевне и ликовне прилоге учесника у прошлим радним акцијама. У обзир долазе необјављени дневни прилози и појединачни прилози, приче, песме, репортаже, приче, успомене, сећања, слике, цртежи, фотографије и слично. У конкурс могу учествовати сви студенти. Радове треба слати поштом на нашу адресу (БАЛКАНСКА 4/IV) са ознаком за конкурс или их лично донети у редакцију. Конкурс траје до 15 маја. Најбољи прилози објављиваће се у листу по оном реду како стижу. Резултат конкурса и награде биће објављен на крају мајског фестивала.

У издању „Народног студента“ ових дана излази из штампе брошура „Први конгрес Савеза студената Југославије“. У брошури је штампан разговор Маршала Тита са делегатима, реферат Милорада Пешића, као и остали материјал са Конгреса а. Брошура ће се продати преко факултетских удружења која треба да на време изврше поручбине.

„Први конгрес Савеза студената Југославије“

У издању „Народног студента“ ових дана излази из штампе брошура „Први конгрес Савеза студената Југославије“. У брошури је штампан разговор Маршала Тита са делегатима, реферат Милорада Пешића, као и остали материјал са Конгреса а.

Брошура ће се продати преко факултетских удружења која треба да на време изврше поручбине.

Да ли је по среди страх У научним групама на Медицинском факултету ради врло мало млађих студената

Ако погледамо „Медицински подмладак“ или списак чланова научних група, прочитаћемо махом имена студената деветог и десетог семестра или апсолвентата. Зар, уштаћемо се, међу млађим студентима медицине нема таквих који би били способни да буду сарадници свог стручног члана или, што је још логичније, да буду чланови научних група.

Млађи студенти сматрају да су одвојени од клиника пошто на њима не раде и да због тога имају врло мало шанси да са успехом раде у научним групама. Међутим на Фтизиолошкој клиници на пример, др Љубисављевић нуди групи млађих студената теме за обраду и — своју помоћ. Он је спреман да им стави на расположење лабораторијум и своје болеснике са одељка као и сву потребну стручну литературу. Свакако то је више него довољно за онога који има воље за рад.

Ретка је појава и на институцима да неки млађи студент узме тему за научну обраду. А њих је читав низ из области физиологије, анатомије и хемије; са мало труда и добре воље све се оне могу са успехом обрадити. На ипак то само раде демонстратори. Узорак — страх! Млађи студенти се плаше да не претрпе неуспех! Ако је то заиста тако, онда су по среди пре неке „велике“ амбиције него некрена жеља да се нешто научи.

Сада, када се наше научне групе припремају за конкурс на Мајском фестивалу, млађи студенти добијају јединствену прилику да се заједно са својим старијим колегама и уз помоћ наставника приближе више свету науке, систему са којим су оштили једино кроз уџбеник или скрипту. Страх и изговоре који су најчешће оправдање за леност, треба оставити пред вратима клиника и библиотеке.

ИСПРАВКА

У прошлом броју нашег листа, у писму редакцији друга Миодрага Станковића текст у заглављу у првом пасузу треба да гласи: „... (овде изузимам оне који на писмом не израде ништа, тј. врате празан лист хартије).“

Мотив данашњег предавања је једна врло жалосна чињеница која се састоји у томе што је ефикасност умног рада већине људи по правилу за једну, две, па и три четвртине мања него што би смела да буде.

Проблем који се овде поставља гласи да ли постоје средства да се та појава, ако не сасвим искорени оно бар сведе на минимум. Другим речима поставља се питање који су то фактори од којих зависи успешан умни рад, успешно учење.

Данас долазим у неспушење да вам позавидим што ћете чути можда једно рђаво предавање али сигурно о доброј теми. И једно и друго биће васлуго колеге Ђурића-Зинђаје који је иницијатор овог предавања. У ствари ја сам данас заловљен што ћете имати прилику да чујете оно што ни ја ни ко други како из моје тако и из ранијих и позанијих генерација није имао прилике изаћи да чује и да се користи тиме. Ја ћу покушати да вам то изложим у кратким потезима овако како нас данас о томе учи психологија. Ја нисам по струци ни психолог ни педагог, па сам био мишљена да је целискодије да вам ово предавање одржи неко од њих. Ја сам лекар али мислим да због тога ни један од вас не очекује сада од мене волшебни рецепт са којим ћете ви — као с овим чудотворним штапћем — са мало или без и мало напора да одлично савладате своју материју.

Пре свега, једна морате имати увек на уму: кад се нађеш пред сопственим великим резултатима, никад не веруј да си постигао максимум оног што си могао да постигнеш! Ради као да из тебе мора да постане научна величина Нутновог или Тестиног ранга! Ако пак сам видим да твоји резултати рада нису овакви какви би требали да буду и поред великих напора, онда не треба да скрстим руке, не јавићу, нити се мрзи „са својом судбином!“ Не јад се никада обесхрабрио, било да ти сам мислиш да резултати твога рада нису добри, било да други тако мисле о

Пише: ПРОФ. др ВЛАДИМИР ВУЈИЋ, шеф Неуропсихијатријске клинике Медицинског факултета

О организацији умног рада

с нарочитим погледом на учење *

твоје раду, о твојој способности! Сеги се само да је један од најбољих анатома света пао на испиту из анатомије, не заборављај никад да је Дарвинов учитељ сматрао да од малог Чарлса неће бити никад ништа, да је ставио мушкарца Хадли био јако разочаран због неуспеха свог младог љака — Бетовена!

И док ово говорим већина од вас каже у себи: Ама, остави се ти Нутно и Тесте, анатома Тамплера, Дарвина и Бетовена, кажи ти нама, просечним људима, ако знаш и можеш, како ми свој умни рад треба да организујемо да бисмо постигли што боље резултате.

Потпуно сте у праву. Позваћемо се одмах на једно од највећих филозофа света који је рекао: „Ја не држим предавања а генеријале јер ће они сами наћи пут, нити држим та предавања за слабоумеје јер ми се не би испљачао тај труд“. Парафразирајући ту мисао могло би се рећи да је познавање целискодије организације умног рада потребне оној широкој маси која стоји између генија и глупака.

Ако сада преформулишемо проблем, онда ћемо рећи да он гласи: како ћете са минималним утрошком енергије и минималним утрошком времена да постигнете максималне резултате прв учењу.

Не знам да ли ћете бити пријатно изненађени или тешко разочарани, кад вам будем рекао одмах на самом почетку излагања да велика тајна успешног умног рада, успешног учења лежи у фактору капиталног значаја, у једном фактору који није ништа друго до воља за радом.

Пре много векова скотисти, Скотус и његова

школа поставили су тврђење: „Voluntas superior intellectus“. Као и многе друге филозофске школе које су долазиле и одлазиле и она је у овом свом тврђењу садржавала арно истине које је од великог значаја за данашњу нашу тему. Могло би се рећи да је васпитање, образовање воље централни или један од централних проблема педагогије. „Soft pedagogy“, „нежна“ педагогија има у ствари за задатак да овако или онако приволи љака да учи и то без муке и суза. Данас се сматра као несумњиво утврђеном да добар део узрока неуспеха лежи у одсуству воље за учењем. То се да лако закључити из јасних резултата психолошких експеримената. Ево једног од тих експеримената: у једном разреду се испиту на табли 20 невезаних речи. Ученици се позову да их препишу, овим без икакве претходне омомене, каже им се да склопе свеске и да по сећању испишу исте речи. Неколико дана доцније експеримент се понавља са другом листом речи али се ученицима овог пута нагласи да се од њих тражи да те речи запамте. То је била једина измена у другом експерименту, а студенти су се сетили 30% више речи него при првом експерименту. Разлика између првог и другог експеримента је била само у томе што је при другом био унет фактор намере који је побольшо упажљивање. У другој врсти експеримента узете су две скупине ученика да упамте један низ бесмислених слогова. Једној скупини је речено да ће се од њих затражити да одмах после учења понове бесмислене слоге а другој скупини да ће се од њих затражити да тај материјал репродукују тек после две недеље. Међутим, испитане су обе скупине одмах после уче-

ња и није било никакве разлике у ефекту. Две недеље доцније испитане су обе скупине али се овог пута показало да је друга скупина знала 20% више бесмислених слогова.

Ове врсте експеримента показују велику улогу воље при учењу. Нико не мисли да вам тврди да је при умном раду воља сведобна али је несумњиво да без воље за учењем нема правог успеха. Жеља и воља за учењем, да савладаш су основни услови без којих сви други повољни услови не воде видном успеху.

Циљ учења мора бити јасан, мора се бити начисто са сврхом тог учења. Ни најмање није сведобно са каквом си намером дошао на једно предавање. Један је дошао јер није знао шта ће баци с тим временом да уради, други да нађе на том предавању друга и од њега узме кључ од заједничке собе, трећи јер је бац те недеље нао ред на њега да буде присутан на предавању тог предмета, четврти је сео у прву клупу јер код тог наставника баш тих дана полаже испит, пети је дошао да нешто научи за испит, а шести да би нешто научно што ће му требати као лекару. Само-присуство овог последњег је целискодије у погледу ефикасног учења, јер задржавање оног што учиш у првом реду зависи од наше намере. Ако учиш нешто да би амао само на испиту, онда ћеш то вероватно и знати на испиту, али је мало вероватно да ћеш то знати и доцније. То је главни узрок зашто по завршетку студија не остаје баш много у глави од оног што се знало на испиту. Кад нешто учиш мораш имати на уму докле ће ти то знање бити потребно. Практично не долази у обзир нека нарочита разлика у напору који ulaзеш да би нешто научно-сам за испит или за примену у твој будућем професионалном животу. Пошто једно и друго иде „о истом тронку“ енергије, онда се користи резултатима психолошких истраживања и васпитавај себе да учиш не за испит већ за живот, јер оно што учиш за живот знаћеш и на испиту, али оно што учиш за испит слабо ћеш знати и у животу.

(Наставак у идучем броју)

* Предавање одржано пред студентима Медицинског факултета 8 марта 1950 год.

ПРОШЛЕ НЕДЕЉЕ НА ЕКОНОМСКОМ ФАКУЛТЕТУ ...

(Од дописника са факултета)

ПРЕДАВАЊЕ ДР МИЛАНА БАРТОША

У прелупној „Петници“ Правног факултета, др Милан Бартош је за студенте Економског и Правног факултета и Новинарске и дипломатске високе школе одржао предавање са темом „Међународни положај ФНРЈ“.

ЗАВРШЕНО ЈЕ ПРОУЧАВАЊЕ ДРУШТВЕНОГ ПЛАНА ФНРЈ ЗА 1952 ГОДИНУ

Трећи наставак дискусије о Друштвеном плану привукао је пажњу великог броја студената треће и четврте године. За разлику од ранијих дискусија на којима су учествовали искључиво студенти, овог је пута професор Боривоје Јелић одговарао на постављена питања.

ОБРАЗОВАНА ЈЕ КОМИСИЈА ЗА ПРИПРЕМУ УДРУЖЕЊА ЗА МАЈСКИ ФЕСТИВАЛ

Одбор Удружења образовао је комисију која треба да припреми уметне студентске економије у Фестивалу. Пошто је претходно проучила план фестивалских приредби, комисија је одредила у којим ће се деловима програма учествовати друштва, клубови и научне групе.

БРОЈ ПРИЈАВЉЕНИХ ЗА РАДНУ АКЦИЈУ СТАЛНО РАСТЕ

Пре неколико дана почео је упис у радне бригаде. На трећој години само за један дан пријавило се 176 чланова Удружења.

ЈЕДАН НЕХУМАН И НЕДРУГАРСКИ ГЕСТ ЧЛАНОВА ФОТО-КЛУБА

Прошле недеље група чланова фото-клуба отишла је на крајњи излет у Топчидерски парк. И док су из летници ишли у групи певачицама, на једној издобици непознати бициклиста је налетео на друштвену Јанку Ану и сружио је. Од јаме гледа она је повредила руку и раме.

БОРА СРЕБРИЋ

ПРИПРЕМА ФЕСТИВАЛА

један од најважнијих задатака удружења

Сама замисао извођења овогодишњег фестивала разликује се од раније одржаних, пре свега по томе што ће он бити смотра готово свих активности Савеза студената. С друге стране, учешће појединих факултета, уметничких, физкултурних и научних група, организација изложби и друге активности у току фестивала, неће бити резултат кампањских припрема, чега је раније у извесној мери било, већ резултат постепеног рада и успеха студентских удружења.

У оквиру фестивала само ће се појачати сарађивање активност студенских удружења по факултетима у помоћи појединим предузећима, средњим школама и Фрогвским организацијама, као и у одржавању политичких и научно-популарних предавања.

Културно - уметничко друштво „Бранко Крсмановић“, које се у току ове године пред београдском и сарајевском публиком извођењем „Реквијема“, афирмирало као друштво озбиљних могућности за даљи развој, и овога пута ће извођењем „Стабат Матер“ од Росинија, као и приказивањем „Деце Сунца“ од Горког надамо се оправдати реноме који ужива у нашој јавности.

Овогодишњи фестивал отвориће се великом смотрам радних бригада и на тај начин манифестоваће се спремност београдских студената да учешћем на довршењу кључне капиталне изградње, дају свој удео у борби за социјалистичку изградњу наше земље.

Кроз све ово, као и многе друге активности, којима је испуњен фестивалски програм, у пуној мери ће се изразити и учешће београдских студената у политичком, културном, физкултурном и уопште друштвеном животу Београда, што је у ранијем раду Савеза студената, представљало једну од крупних слабости. Издвојеност студената од општих напора наших трубина у изградњи социјализма била је озбиљна сметња у стварању солидних и политички правилно оријентисаних стручњака.

Због тога ће и Мајски фестивал бити само корак напред у развијању даље повезаности студената са социјалистичком стварношћу и њихове активне борбе на путу остварења лепшег и срећнијег живота наших народа.

Из свега напред изложеног види се колико је фестивал важан и озбиљан политички задатак на-

ших удружења, јер он у правом смислу те речи треба и мора да буде смотра наших успеха, резултат постојеће активности у удружењима. Кроз фестивал, уједињено ће се видети колико су схваћене и како се спровеле одлуке Првог конгреса Савеза студената Југославије, а нарочито речи друга Тита упућене студентима преко делегата Првог конгреса.

За сва наша удружења фестивал је један од најважнијих задатака у току овог семестра. Одбор удружења у целини треба

да, имајући у виду већ постављене задатке као и друге који треба да резултирају из специфичности појединих факултета, одмах приступе припремама, како би предвиђени програм фестивала био што је могуће успешније остварен. Све ово треба озбиљно схватити у толико пре што нас од почетка фестивала раздваја непуних 20 дана, а посао који треба завршити је врло замашан, озбиљан и изискује максимум залагања и савесности.

Треба се супротставити тенден-

цији, која се ту и тамо среће, да се припремама за фестивал прилази само са организационо - техничке стране. Значај фестивала, његов циљ и карактер треба да буду јасни не само његовим учесницима већ свим студентима.

Пун успех фестивала биће још један доказ више да се на Универзитету и великим школама стварају нови кадрови наше социјалистичке интелигенције свесни и самопрегорни градитељи социјалистичког друштва.

Миладин ШАКИЋ



МАРИНКО БЕНЗОН: Глава

Дискусија о модернизму

НА ГРУПИ КЊИЖЕВНОСТИ

Кад хоће да се некој дискусији направи комплимент, онда се за њу каже: била је жива. Међутим дискусија о којој се ради била је сувише жива. Разумљиво је да људи кад дискутују говоре повишеним тоном, али место повишеног тона у овој дискусији се често могла чути и права вика. А вика, сама по себи, нема никакву доказану снагу, и сем тога ствара атмосферу, која није нимало повољна за развој борбе мишљења. Што је најважније, ствари паметно и умесно речене изгубе у митовом свој ефекат, ако су речене претерано глумом, као што је овде био случај. С друге стране, неки од учесника у овој полемици, уместо да устану само против тона којим се говорило, почели су да таква тон једначавају са ждановским ставом по питању уметности, без обзира на то што се тим тоном често рекло и нешто сасвим су-

протно ждановизму. Иако је референт друг Цвијић — сасвим разумљиво — улазио и у социјалну и у естетску проблематику модернизма, дискусија се ограничила углавном на утврђивање социјалног корена те појаве у савременој књижевности. По нашем мишљењу то је имало две штетне последице: прво, што се само указивањем на социјалне узроке неке појаве, та појава не може испричити до краја, па је онда дискусија нужно била једнострана и друго, таква једностраност је допринела да дође до потпуно неумесних узајамних оптужби у стилу: малограђанин или ждановист. Но ове последње оптужбе биле су добрим делом и последица тога што је неким друговима изгледало да је потребан само незнатан повод на да — без икакве

послужимо примером на који је већ указивано, високо уметнички Де Сикин филм „Краљевски бицикла“, показао се за један део наше публике много мање „приступачним“ од репимо Једне безвредне лаждије у стилу „Бала на води“. И сад, ако би наша филмска индустрија стварала само такве лаждије зато што су „приступачни“, онда то треба наравно да знају одрицање од филмова високо уметничког квалитета, али треба да буде и — не знамо по чему — нека „револуционарност“. Уствари, сводити уметност на ниво просечне духовне културе људе, значи не само негирати уметност, већ и одрећи се, бар у оквирима уметничког, борбе за уздицање народних маса на ниво који је неопходан да би се схватило неке уметничко дело са свим својим финесима. А то је реакционарно. Тако, оно што Тимофејев назива захтевом за демократишћу форме, само је захтев за примитивношћу форме. И уместо да, како су толико пута класици марксизма наглашавали, теориски утврди неодојивост истинских велике уметности од социјализма, он теориски оакоњује плакатску књижевност као највише достигнуће социјалистичке литературе, јер је она „најприступачнија“. Овакав „модернизам“, овакво схватање оног новог у изразу савремене књижевности, само је враћање на старо, јер одриче уметничким средствима право на усавршавање, а такав „модернизам“ мислимо да не одговара духу наше стварности. Друга пак крајност, која такође претварају на то да буде закон савремене књижевности, хоће на основу тога што финесу уметности није у стању да разуме сваки просечан човек, да прогласи уметношћу оно што није у стању да разуме нико. При том најчешћи аргумент, који треба да оправда такву уметност, јесте да се њена неразумљивост може осудити само са гледишта логике. Али како уметност није логика, то је „несхватљиво“ са гледишта уметничког не само потпуно оправдано, већ и најдељавији израз суштине уметничког стварања које је по природи ирационално. Чињенице показују апсурдност таквог схватања. Пошто је уметност од свог почетка па све до разних надреализама била између осталог и „разумљива“, испало би да је уметност пронашао тек овакав модернизам, ако је „несхватљиво“ суштине уметничког. Затим, тако се дефиницијом губи свака могућност за разјашњавање оног што је плод репимо, болесног мога или тежње за неразумљивошћу, ради постицања јефтине ефикасе, од оног што је заиста уметничко. И најзад, тако је најлакше постати уметник — само треба бити довољно неразумљив! Филозофским језиком речено, не може се оно што је карактеристично и специфично за форму уметничког са знања тражити у ономе што је неразумљиво, односно нелогично, јер се неразумљиво може јављати — а редовно се и јавља — у неуметничкој форми. Уосталом, немогуће је, апсолутно издвојити логично од уметничког — то је позната дијалектичка истина — и смисао је оно што чини везу и једног и другог до те мере, да нарушавања смисла једне песме осећамо не само као логичку, већ и као уметничку грешку — што се изражава у виду осећања непријатности. Можда се ове замерке не би могле проширити на све правце тав. модерне уметности, (све те правце треба познавати, а њих има много), али те замерке свакако важе за неке појаве у нашој литератури, које претварају на то да буду „модернизам“. Тако, репимо, то у пуној мери важи за ону песму Васка Попе коју је, између осталог, и референт Цвијић покушао да на неки начин осмисли. Као што је познато Васко Попа обогатио је недавно 300-

логију пронашавају у једној својој песми примерак коња од осам ногу. Иако је референт тврдио да се та песма може осудити само са становишта логике, покушао је да ипак тих осам ногу објасни тиме што се ради о коњу који трчи, али нам није рекао каквим се сазнањем служио у таквом објашњавању: логичким или уметничким, (пошто је референт у случају М. Павловића заузео друштво и — чини нам се — исправнији став, тврдећи да је у уметничко само оно што је рационално (!); ми му се извињавамо ако смо евентуално погрешно схватили оно што је рекао о песми Васка Попе). И ова друга крајност на коју смо указали — као и она прва — противречи духу наше друштвене стварности, јер оно што је некада имало неке оправдања, хоће да и данас устојичи као принцип нове књижевности. Простор не допушта да се упустимо у подробнија разматрања; ограничили смо се само на то да укажемо на два, по нашем мишљењу, штетна медишта у вези са питањем модерне уметности. Природно би било да се најбољи израз види у мери о којој ће се избећи обе те крајности. Далеко смо од тога да апсолуно, како се та мера може постићи неким репимима. Књижевна пракса одувек је била паметнија од ма каквих репетава, а нема разлога да то не буде и у овом случају.

Н. МИЛОШЕВИЋ

У оквиру Трећег фестивала београдских студената, фестивалски одбор у заједници са ректоратима Универзитета и великих школа расписује

КОНКУРС

за литерарне и ликовне радове као и за музичке композиције. У обзир се неће узимати радови са којима се већ негде раније конкурисало. Студенти Музичке академије могу да поднесу композиције из свих области вокалне и инструменталне музике.

Радови из области примењених и ликовних уметности пријавиваће се уметничком и приређивачком одбору уметничке изложбе на Фестивалу.

Посебни конкурс за научне радове организује Универзитетски одбор Савеза студената. Овде долазе у обзир само научни радови који су претходно награђени на факултетским смотрама.

Право учешћа на конкурсима имају сви студенти Београдског универзитета, великих школа и уметничких академија.

За конкурсаре долазе у обзир и семинарски радови.

ВЕЧЕ УМЕТНОСТИ РОМАНТИЗМА СТУДЕНАТА УМЕТНИЧКИХ АКАДЕМИЈА

На календару програма културних вечери које организује студентски уметнички академија, прослављен је и романтизам. Прослављен је била доста сиромашна, атмосфера нимало празнична. Схватајући романтизам као културну епоху, а приказујући је резервисано, у академском тону и са лажним потмахом, ово вече је прилично умртвило његов дух. А дух романтизма је бујно, у европској култури заплускујући расушене бране академског класицизма, свежином својих идеја и ватром свога одушевљења за ново у животу. Академски сенцар романтизма, без уживљавања и историјског прилагења, то је лав Делакроа опружен у — рококо салону.

Богата запажањима. Он се није трудио да прецизно фиксира предмет свога излагања. „Епоха романтизма нам се чини — рекао је он — као тренутак кад сви јунаци, људи ранијих времена, постају наши улични познаници, са којима разговарам и сасећамо — сасећамо са целим светом. То је штура дефиниција, али се надамо да сви знамо о чему се ради, а тешимо се тиме што нико није романтизам дефинисао“. У његовом излагању било је упадљивих опречности које су одраз неразвијених принципалних појмова у постојећој литератури о романтизму. Карактеристична је била недоумица да ли романтизам схватити само као претеривање, национализам, бежање у прошлост, у езотику, или за схватити као епоху најте емоционалности са Делакроа на челу сликарства, као непосредан прилаз реализму. Карлаварис је тако пришао свестрано и сасушаоце

уознао са интересантним материјалом. У музичком делу програма одговарала је Јелена Петровић на клавиру два Шопенова дела. (Примећено је и овом приликом да је раштимиован клавиру у стању да од одличних извођача начини просечног). У кратком осврту на музичке тековине романтизма, Милош Велимировић је заступао мишљење да су за ову епоху карактеристичне оштре антигезе: с једне стране мржња према класицизму, с друге, рад на обнови прошлости; с једне стране театралност а с друге, интимност у изразу; субјективност — објективност, Вагнер — Верди, апсолутна музика — програмска музика.

Студент одељења за костиме Академије за примењену уметност Хела Волфарт изложила је неке карактеристике ношње онега времена. Високе кратке постеле су се спуштале, суке су се шириле, по угледу на средњи век. Међутим, Позоришна академија, иако у улози домаћина, није учествовала на програму. Сцена из „Романтичних душа“ од Росина изложена је из „одржавних разлога“, и то задељег момента. Од студената Академије за позоришну уметност требало би, свакако, очекивати више иницијативе и учешћа у развијању овог лепог метода оживљавања уметничке историје — за њих то није само културна, већ и стручна потреба.

Не би било штета кад би приређивачи убудуће повели рачуна и о тековинама домаће уметности у дотичној епизи. Јер најзад, ни романтизам није само француски или само немачка појава, као што је тачно речено на овој вечери.

И. Т.

везе са темом дискусије — почну нападајући на наш друштвени систем од пре 1948 године као апсолутну недемократишћу. С обзиром на то да је у нашој јавности, а уосталом и у самој дискусији уклавано на чињеницу да се ни пре 1948 године није радило о некој апсолутној недемократишћу, већ само о тенденцијама у том смислу и да се иначе не би могла разумети ни стална и доследна демократишћу друштвеног живота. Овакви напади у најмању руку указују на неодојивост њихових аутора. Ипак, између осталог, дискусија је показала и велико интересовање за читање о коме се расправљало, па ако идући пут буде мање вике и мање неодојивих алузија на 1945 годину, а више пажње за стручну страну питања, Ова полемика постигнине свој циљ. Дискусија се наставља сутра, у 19.30 часова у агради Природно - математичког факултета, слушаоница бр. 45.

Нешто о самој теми

Чини нам се да оваква тема крије у себи могућност две штетне крајности. Ево како, укратко, изгледа прва крајност. Често ће мо наћи по разним удебеницима — обично совјетског порекла — како савремена књижевност треба да је приступачна и разумљива народним масама, како писац треба да пише на јачин приступачан сваком човеку итд. Нико не пориче да је захтев за народним карактером књижевности, револуционаран захтев (уосталом истинска уметност била је увек народна так и без неких нарочитих „постављенија“ по том питању), али тај захтев овако схваћен не само да са револуционарношћу нема никакве везе, него јој је и директно супротан. За што? Писац приступачан са сваког човека, то значи служити се само оним уметничким средствима која су доступна културном нивоу сваког човека, а пошто је просечна култура људи релативно ниска, то значи свести уметност само на једноставне и примитивне форме. То уствари значи негирати уметност, јер да се

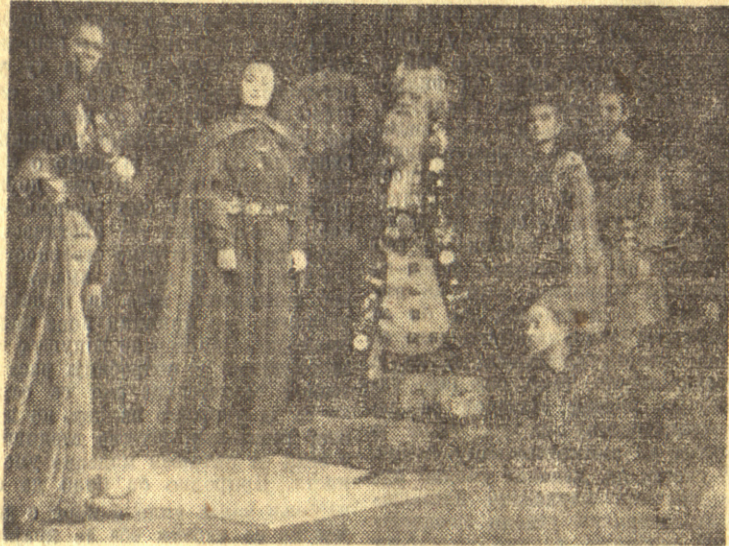
ПРОГРАМ Мајског фестивала

- Недеља — 11 мај
Велика смотра радних бригада Београдског универзитета и великих школа. После смотре митинг радних бригада.
Отварање изложбе радова студената Академије ликовних уметности, Академије позоришне уметности и аматера. Отварање изложбе из живота и рада београдских студената.
Свечано отварање Фестивала са програмом на Коларчевом народном универзитету.
Понедељак — 12 мај
Претстава студената Позоришне академије у Београдском драмском позоришту.
Уторак — 13 мај
Концерт фолклора Куд „Бранко Крсмановић“ на Калемегданској позорници.
Среда — 14 мај
Концерт студената Музичке академије на Коларчевом народном универзитету. Почетак у 20 часова.
Четвртак — 15 мај
Кошарка: Француска — студентска репрезентација Београда.
Фудбал: сусрет студентских репрезентација Београда и Загреба.
Петак — 16 мај
Концерт балета студената Београдског универзитета на Калемегданској позорници.
Субота — 17 мај
А. Милер — „Сви моји синови“ — позоришна претстава Куд „Мика Митровић“.
В. А. Моцарт — „Реквијем“ — Куд „Бранко Крсмановић“.
Недеља — 18 мај
Б. Росини — „Стабат матер“ — Куд „Бранко Крсмановић“.
Понедељак — 19 мај
Вече народних песама и игара — Куд „Мика Митровић“.
М. Горки — „Деца сунца“ — Куд „Бранко Крсмановић“.
Уторак — 20 мај
Усмене дописне редакције „Народни студент“.
Среда — 21 мај
Свечани завршетак Фестивала. Подела награда на Коларчевом народном универзитету.

Шекспир: КРАЉ ЛИР

Уметничка физиономија редитеља Мате Милошевића одликује се специфичним цртама, а његов редитељски поступак садржи у себи извесне компоненте по којима би се могло рећи да је суштина тог поступка реална. Оваквим поступком префинише реалистичке режисуре која се одликује хармоничношћу и монолитношћу могу се постићи високи сценски успеси истинске уметности, а да публика такорећи не осети редитеља. Има редитеља, који са сваком новом представом уносе понеки свој или туђи сценски новитет или екстраваганцију, која чуди и изненађује публику. Овакви редитељи имају успеха код публике, али они понекад те своје успехе скупо плаћају, жртвујући уметничке квалитете да би направили концесију публици. Мата Милошевић избегава овакав поступак. Његова режисија се одликује творачким рационализмом, који омогућава сценски скромне, али велике уметничке резултате. Зато је тешко наћи на његовој представи глумца, који би ма и мало покушао да игра „за публику“. Редитељска медијација се преноси на глумца, а са глумца на публику, и због тога је немогуће остати равнодушан после представе коју је режирао Мата Милоше-

вић. Његова концепција „Краља Лира“ реализам је постамент са кога се почиње. Од два основна могућа тумачења Шекспира: реалистичког и стилизованог, Мата Милошевић је усвојио оно прво. То би отприлике било тако да сви Шекспирови ликови буду реални, животи и страсти, да се у тексту тражи његова филозофска и психолошка садржина. На тај начин Милошевићева оцена није била само позоришни спектакл, она је сам живот уметнички пренесен на позорницу. Оваквим поступком, Шекспир је приближен нашем, савременом гледаоцу.



Сцена из „Краља Лира“

важна компонента претставе сценографија (Миленко Шербан) била је крајње стилизована. Једноставне тамне завесе и покретни стубови различито постављени са појединим деловима лако покретног декора, представљају сценографију „Краља Лира“. Оваквим декором место радње је било само назначено појединим маркантним предметима. Поставља се једно чисто теоретско питање: да ли је могуће опростити реалистичку концепцију претставе у стилизованом декору? Питање овако а приори постављено захтева негативан одговор. Међутим, по сле претставе долази се до закључка, који даје позитиван одговор. Не само да је могуће играти реалистички у стилизованом декору него се таква начин може усвојити као апсолутно правилан. Пишчев текст на тај начин добија веће значење (он је на крају примаран), а позоришна уметност губи непотребна и формална сценска решења. Тако се потискују застареле форме које су често пута саме себи сврха, а садржина добија свој прави аспект. Наравно, овако се не може увек играти. Овај начин постављања и своје захтеве. На првом месту потребно је изразито добра драма са jakim текстом, затим добар редитељ и на крају сигуран ансамбл. У нашем случају (Шекспиров „Краљ Лир“, редитељ Мата Милошевић и ансамбл Југословенског драмског позоришта) ова три услова су испуњена. Тако је Шербанов декор у „Краљу Лиру“ био одличан сарадник режисуре Мате Милошевића. Оваква режисија се заиста не би могла замислити у неком архитектонском и натуралистичком декору. Пред публиком је само човек, Шекспиров лик и Шекспиров текст; ништа га не ограничава и не затвара, контакт са публиком није посредан, не делује прво декор као де-

таљно описана средина и место догађаја, него глумца са текстом који ствара ту средину и атмосферу. Наравно посао глумца је овако много већи и тежи, али тиме је и успех много већи. Замерили бисмо Мати Милошевићу две његове мизансценске поставке. У првој слици после Лировог монолога у ком се он одриче своје најмлађе кћери, Мата Милошевић је Корделију поставио у први план десног угла позорнице. У то време она нема никаквог текста (на сцени је сукоб између Лира и Кента) све до доласка кнеза Бургундије и краља Француске. Тек као одговор краљу Француске, Корделија има значајан монолог. Овај монолог би био много ефектнији да је Корделија у време кад није имала текст била негде у позадини позорнице и да одатле долази да објасни краљу Француске у чему је њен „грех“. Њен ход и тишина која би пратила њену кретању из дубине сцене у први план, оставили би далеко већи утисак и учинили би њен монолог много значајнијим. У последњој слици, кад Лир доноси Корделију на рукама (Још се не зна да ли је она мртва) и опушта је на под, Кент, Едгар и кнез од Олбенија, пријатељи Лирова, не прилазе да виде да

ли је Марију Црнобори. У улози Корделије она је показала жељу за оригиналношћу; успех је видан, али се још увек осећа учитељ. Страхиња Петровић као Ерд од Глостера у улози која му потпуно одговара и чија трагедија расте са Лировом, наглашавао је Глостеров хуманизам. Бранко Пеша је постигао завидан успех у врло тешкој улози Едгара, Глостеровог сина. Улогу његовог брата Едмонда тумачио је Јован Милићевић. Са подтекстом „чињ о правдава средство“ Милићевић је успео да прикаже порочност карактера овог злогбног Шекспировог лика. Протаног Кента успешно је протумачио Томислав Танкофер. Лирова Будала оличење општроумности, имала је у Јози Лауренчићу одличног тумача. Маријан Ловрић успешно је доо тип садисте у улози кнеза од Корвалла. Од осталих треба истаћи Ива Јакшића, Слободана Перовића и Стеву Жигона.

Динко ДАВИДОВ

Пођимо људском лицу у сусрет

Наша редакција свакоднев но добија велики број песама са жељом аутора да им се радови објаве у нашем листу. Сматрамо да би дискусија о тим радовима била корисна, како за нас, тако за ауторе, а верујемо да ће и остале студенте да заинтересе. У том смислу овај критички преглед добијених писама, могао би да послужи као повод за такву дискусију.

Млади људи улазе у књижевност или са великим даром или са великим срцем за цео свет и себе у њему. Први стихови са пола гласа и пола вида, изречени пастирском једноставношћу и визијом, показују напор да се поје даље и дубље, а њихови распевани аутори испитују свој глас и у најопштијим чиновима живота. Отуда нас чељеница — да наш лист сведок многобројних почетничких радова, — наводи на потребу да се о младим писцима говори са више добре воље и система. Када се песнички покушаји не објаве у нашем листу, то не значи да је на њих стављен безусловни минус и да је сваки даљи разговор прекинут. Почетничка поезија у нашим студентским круговима протиче брзином водопала, који се разлива у сопственим бојама и браздама. Све је у покрету око личних варијација и у потрази за топлијим и најопштијим речима. А поезија или осветљава или усуређује. Пресецају писменост допушта сваком струјању извесан одблесак, али се вјесока и вулгарски снажна песма годинама тражи у изворима живота. Многи су са првим научним словом из азбуке огласили своје песничке дарове, а у деветом години преваљали су сучасном снагом — наш Радичевић, мађарски елегичар Атила и робусни музички урук Јесељин. У њачкој окамији са првим пролетним спектаклом и љубавним дољором, јављају се песничке склоности младих људи, а у студентским годинама или се моћнији таленат развије до висина или тек започиње да шири крила. Сваким даном наш лист добија писма са букетом стихова писаних са настојањем да угледају светлост дана. А таквих радова има толико да их ни девојка са ренесансног платна не би могла у наручју да понесе. Међутим, несразмера између добијених радова и њихових естетских вредности огромна је на шету другог, што избор за објављивање чини уским и споразумним.

Да бисмо остварили градитељски однос са песницима — студентима, покушаћемо да раставимо њихово лирско ткање без претенија да му поделимо суве оцене. Наше тражење не састоје се само у естетском повишењу радне свети, већ и у пунијем подмлађивању и чишћењу у Цанкаревом значењу те речи. Први у-

тисак може да превари, али нас добро упућује. Највише се користе мотиви општих лепота природе, који су понекад прост рефлекс опажања или укроћена позадина ситнијих збивања. Јуришање у небулзоте висине, усковидост пољског сунца, краја и прерада старих језичких решења — то су најбројније црне мрље које срећемо и сабирамо. Већ сами наслови, неинвентивни и прашњави, доводе нас до таквог закључка. Као да нам се из даљине добацује: исто то само мало друкчије: Јесељин „текстил“ открива се на сваком трећем примеру, што је израз унутрашње немоћи да се усправио стоји и види даље од прозорског окна и повијених грана „Јесење сенке“, „Јесење медијације“, „Јесење вече“. Утисак је тежак и опор. Старинска доследност да се виде огољени предели или утопљене душе у њима бије из стихова са оваквим насловима и њихових змиских варијанти. Да ли је то романтизам, неоромантизам или „лада“ сладућаваост — то се не може рећи. И није довољно опазити само бело месечуво лице и легије облака и облачића на да се човек осети песником. Један питомији и свестранији додир са људском мембраном овде је најчешћа „бела мрља“. Пред површином људског лица, том „најзаманивијом површином на земљи“, као да је кутање знак доброг стања. Не може се рећи да нема срчаног прудора у сопствени осећајни круг, али преко тоглог жара легао је песмо немоћи и мртвоти. Добијемо утисак да је човек дрвени лутак, који се врти у нашем погледу, како је то нама — стало. Питокио је ружна прилика у поезији. Она је израз доследне недоследности у тражењу хуманог. Та равнодушност према човеку многима служи као футрола за томлање стихова. Тако Јован Петковић у овим стиховима каже:

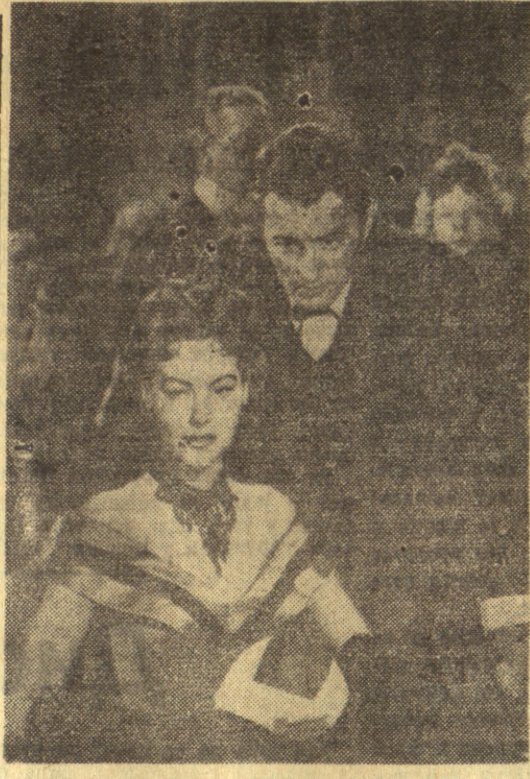
„Отригн, са штапом, блатњавим соком, по који пролазиш журно зноје. Ко звезде, плам, као кроз сан

по где-где у кући светлост сине.“

Мистичне даљине преовлађују у стиховима, који се временски одигравају у сумраку, а после пољубаца и сивања долази осећај пустоши. Читати овакве песме знаи навикавати се да у њима ефектно погодимо последње стихове и фигуре. Мира Луквић се страсно задрхти пред увелим ружама, које су за њу космички њуљам пролазности и сатански облик љубави без повратка. Са мавиром петнаестогодишње ученице чија је једина лектира отсвањала са „Коринтском Хетером“, ова почетница допушта себи неукусно кокетоване речима. Њене су песме искривене прозивним решењима. „И рафинирани смехак — заблуделих усница“?? У истој песми, која је посвећена пријатељу без било каквих других знакова, стоји и ово:

„И Арабљаник страстих целивао си сој“

Оваквим стиховима нема лека. Они су остатак једне усилјене женствене нежности и тражења чаробних даљина. И ни где лирско додира са временом, која наговештава буру, ни где осећања да су пуцале пушке и да је народ постајао сунце, да је ораваљена младост мештровићевским мишицама говориле о себи. Далеко смо од вагонеташке прагматике, која је пре непуних три године била једини плус пре и после наслова. Љубавни букети најчешће се износе на књижевну пијаци, иако су немоћни и опори да буду ви-



★
Ева Гарднер и Грегори Пек играју главне улоге у „Великом грешнику“
★

„Велики грешник“ Инспирација Роберта Сјудмака

Ако је Сјудмак, режисер филма „Велики грешник“, од једне психолошке драме са различитим људским карактерима, чији циљ није само отице једне убиствене страсти (тако то на први поглед изгледа), већ и верно сликање једног дела грађанског друштва одашње Русије, ако је, дакле, од такве драме створио филм у коме су Полине (Ева Гарднер) и Феја (Грегори Пек) приказани искључиво као носиоци једне страсти, збои жени њоме и упропаштени — онда значајно дело Ф. Достојевског и није морало да послужи Сјудмаку за инспирацију, како то пише на почетку филма; могла му је послужити скандалозна хроника неког булеварског листа.

Лењин је доказивао да свако искључиво психолошко сликање личности води на страну путаницу. Ако у „Коцкару“ делу Достојевског има тога доста, онда је то зато јер оно претставља донекле и биографски фрагмент из живота Достојевског, из времена његових немирних лутања по Западу када га је једно време захватила и коцкарска страст. Достојевски у „Коцкару“ слика ситног грађанског човека, учитеља. И овде је у средшћу увређен и поносан човек који не зна како воли, јер осећа да много воли, који хоће да докаже да је човек и да може све што хоће јер је човек, који често своје поступке не мери моралним меридом. Необично сложен тип, насупрот другим јасније оцртаним, је Полине: горда, оујетна, каприциозна колико и снажна личност, разочарана у Де Грину, пуна мржње и увреде према Феји а и љубави према томе истом Феји. А „пропали и полудели генерал“, „грозна и богата бабушка“, хладни мистер Астлеј, лукави и дволични Де Греј, нису ли интересне и типичне личности у делу Достојевског, личности које он све подједнако мрзи, и није ни чудно што их је скупио на таквом месту у коцкарници — да би их приказао: „гледао сам како су многе мамце гурале до столова своје невине и прекроне петнаестогодишње и шеснаестогодишње миш, своје кћери, и дошши им неколико златних монета, учитељ их како да играју. Госпођица их добијала или губила, неизоставно се осмехивала, и одлазила врло задовољна.“ Наравно да је веома аристократски уопште и не примећивати сву прљавштину „светог олоша и целе околине“, а као одраз њиховог морала, односа, погледа, служи оно необично напрегнуто и растројено стање око бољести богате бабе — верна слика жеља, карактера и животног смисла неколицине богаташа.

„Где су те усне? Два безимена корада, два дуга сна, две ватре првене, две пилме страсти, два немирна вала две сенке страшћу опијене.“

И тако читава песма Ж. Николића протиче под знамјена питања. А почетници себе најрадије сматрају мравима пред лепотима и призором природе. Заљубљивост у недокучиво сунце или падање на колена пред дугим бојама избија из масе стихова као једини занос. Неопредељеност предела и видака лишава овакву песничку материју успешнијег пријема код читаоца. Анонимност завичаја прекраћује „скршеност“ у самом корену, што је о основна грешка сликарског манира. Ако смо се родили на Морави и поетски се везали за њу, онда је њено име наш најпречи симбол и не треба га избежавати. Уопштавање и опшност — то никако и никада нису ваљане развојне станице. У програмском полету искључо је своју „сушачицу“ песму Милан Павловић. Ево његових гласова који су испуњени небулзним вештачењем и немирима: „Ореј, засијај, затрепери, заблестеј вољено сунце“. Најтеже је стојати пред песничким покушајима који су прави транспорт речи, уздаха и нејасноће. Рјешителна мисао која се повише људске размере лако се испише на белом листу, али се читлава седам знојева, али и опет оставља нејасне траговце. Један студент технике са пуно поезије ватре записао је своје утиске са изложбе модерних француских сликара, али је изнад светлости подигао љавље сенке и диктат потесног или надтеварног. Његов поетски речник као да се пре кално у замраченом кабинету Милана Ракића, али је отишао далеко ниже и далеко грешније у једну немоћну њачку мистичку.

„Испод руку жена излећу мрачне птице мешају реске крике с јецанем сувота листа.“

Шупљине испуњава заразна параноја, јесен са зида прети паничном болешћу мрака“.

Закључак је суморан, али је неодољив. Оваква поезија заударена је крајњом уопштеношћу осећања и шарена је као закрпљени губер. Она се тешко подиже на сопствене ноге, некритички усваја старе фигуре и не загледа се лицем у лице са живим људима и осећањима природом малих и великих колектива. А са таквом љуштуром не може се далеко напредовати, чак ни кад би се кавије науке чиме од седам миља. Поезија не подноси кривоце у афекту и помирења пустошних душа, она је витална само у напредку; она је најчистији рукопис духа, или је најобичније ништавило. (Завршетак у наредном броју)
М. МИРКОВИЋ



Миливоја Живановић у сцени Лировог лудила

ГОСТОВАЊЕ КУД-А „МИКА МИТРОВИЋ“ У ВАЉЕВУ

На позив Дома ЈНА ансамбл КУД Медврске велике школе „Мика Митровић“ приредиле је у Ваљево прошле суботе „Вече народних песама и игара“.

Ово је друго гостовање студената медицине у Ваљево.

Претстава III године класе Јозе Лауренчића „Романтичне душе“ КАО ИСПИТ

Ова комедија испевана је као у једном даху, са спонтаним, духовитим обртима, у оквирима раскошних пејзажа Ватоа из осамнаестог века, богатог колорита, са срећним, младим лицима без бора у глатковитим сенкама старих храстова, са барокним водоскоцима и љубашкама, у којој се љуба девојке лака руменила на белом, неопашеном лицу.

Међутим, читаво дело одише тихом иронијом над романтичним заносима, потсмехом над нечим што се воли, самокритички, али и допадљиво и љубоморно. Романтични заноси се сведе, али су драги, те за њихове дражи није скупа цена и онај пад, јер се сва лепо свршава. И колико су „Романтичне душе“ лирика исповест закаснелог романтичара који се те особине не одриче, то је и прок његов над реализмом и натурализмом, а то тек може да слуги величину „Сирано де Бержерака“, чија је цена за романтичне заносе била скупља, јер их он плаћа животом, али још увек са пркосом на уснама. Романтична душа је овде својом зоралном лепотом изборила мало места за своје илузије. Али ту је Ростан превизишао и себе и своју деченију, у којој је био јунак дана; док „Романтичне душе“ још увек остају само први корак ка његовом животном делу.

„Романтичне душе“ су лак комад у стиховима, допадљив, писан вешто, али (можда изгледа пародикално) данас тежак редитељски посао. Сваки редитељ је пооредник између писца, ма из кога времена, и данашње публике. Па је тако и Богдан Јерковић имао тежак задатак да данас да претставу тог дела која неће бити бег од стварности, сем ако неће да га прикаже као музејску вредност овог времена, са њеном тадашњом функцијом.

Тешко је са младим онагама успети суверено дати одређену меру ироније, уперену романтичним душама, тако да претстава данас делује оним, чиме је она ипак преживела последњу деченију прошлог века, дати оне вредности које слуге писца „Си-

рана“, али је то коштац који импонује и који је млади Јерковић постигао у размерама његове снаге и нивоа класе са којом је располагао. Ако се од претставе тражило да постигну то, да преко рампе пређе нешто наглашена иронија над „романтичним душама“, која није више само Ростанова, него ростановска и наша, али тако да личности не буду протекне, онда је претстава успела. Не знам колико су творци претставе тога свесни, али они су то успели више него што су генирали програмом те вечери у коме није само толико да тај комад данас може да „развесе мисли“. Можда је ово донело наше време — спонтано, па се тај однос према комаду увек до већ од прве читалачке пробе, као животињи став стваралача претставе, па до публике која је довршила претставу као њен неопходан фактор, где дајући ову шарену „играчку“, овај анахронизам са дужним осмехом лаке ироније.

Сада је још питање да ли такав сценски задатак дозвољава III години једне будуће глумачке генерације да покаже шта је научила, да та „шарена лаж“, која захтева извесну стилизацију може показати школки напредак у пракси. Приговор се може ставити само у том смислу да би неки други комад ван ових оквира показао више, а да, ипак, и овај показује много.

Тако је Ружина Вељковић у улози развратне Силвете била одличнији романтиња, али је према глуми свог партнера Боре Тодоровића, који је био више дечак по она девојчица, остала озбиљнија и зрелија, што никако не би смела, ма да не својом кривицом. Пар очева био је успешан. Осим тога што је Љуба. Тадић показао највише сценског искуства, показао је још једну врлину глумца: способност трансформације из комода у комад „Смрт трговачког путника“, док је Слободан Перовић као Силветин отац дао укусу меру комике. Страфорел (Тома Карузовић), изразио „неромантична душа“, који на сцени игра улогу средстава којим се разублава машта двоје младих, могао је ту особину да искористи за нешто наглашено трагедијану игру тако да се преко њега и над њим дубље насмејемо осмехом нашег времена. Али то није само његов задатак Тодоровић у улози вртлара није имао прилику да покаже свој таленат и поред тога да „нема малих улога, него само малих глумаца“. Сценорафија упућена на „крпарење“ из фондуза Београдског драмског позоришта није деловала као „крпеж“, а музика Вељка Маринића укусно је уклопљена у стил претставе.

Читав ансамбл својом младешћу допунио је оно што није могао искуством, али се показао спреман да упија искуство, тако да таленат не остане сиров и жалов.

Можемо им студентски честитати положени испит.

Јован БИРИЛОВ



В. БУЛАТОВИЋ: Они побеђују

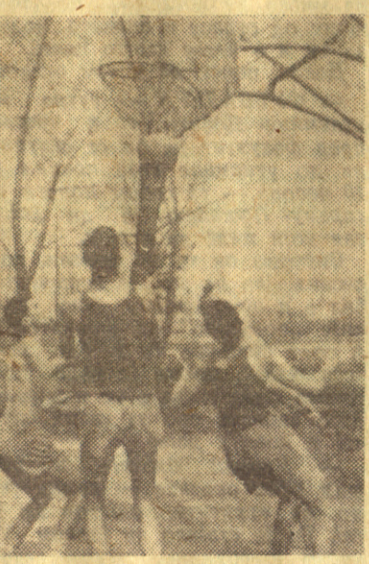
Двомеч студената технике Загреба и Београда ПЕХАР ЈЕ ОСТАО У ЗАГРЕБУ КОНАЧАН РЕЗУЛТАТ ЈЕ 167 : 142 У КОРИСТ ДОМАЋИХ

(Од нашег специјалног извештача)
Двонедељне борбе на спортском пољу донеле су студентима Техничког факултета из Загреба четврту победу у шестом традиционалном сусрету студената технике два наша главна града. Разлика од 15 поена није велика, но довољна да истакне студенте Загреба као боље и покртованије спортисте, победнике у две трећине спортских грана.

ЛОШ ПОЧЕТАК ЗА ГОСТЕ

Двомеч је отпочео такмичењем женских екипа у одбојци. Добром игром техничарке Београда повеле су у сетовима са 1:0, па и са 2:1. После стања 8:3 у петом сету оне нису успеле да до краја задрже своју предност. Победа је припала екипи из Загреба. Од мушке екипе београђана очекивала се победа. Међутим и поред тога што су имали 12 играча и вршили честе измене они нису успели да се ереде и супротставе јакој екипи домаћих. После вођства у првом сету са 12:1 губили су непрекидно тако да до краја нису освојили ни један сет.

Загреб је код нас колекта рукомете, али су победили Београђани. Домаћи су имали у свом тиму четири државна репрезентативца, а гости уиграну екипу која је већ у првом полувремени повела са 5:1 да би коначно победила са 9:5. У фудбалу је такође била жва борба, јер су у тиму загребчана играла два „прволигаша“ — Бутковић и



Момент са сусрета у кошарки

де су победили Загребчани

Пажини чланови „Загреба“. Екипа Београда, у којој су наступили само чланови СД „Техничара“ играла је, нарочито у првом полувремени, борбено и покртовано, када је пре ко Поповића и Крменовића постигла два гола. Друго полувреме протекло је у нападима домаћих који су успели преко Пајина да смање резултат на 2:1.

Мачеваоци домаћих нису имали никакву посла, јер екипа Београда није имала бораца. Антоније Јовановић, један од три члана београдске екипе, није пошао за Загреб, иако је обећао да ће учествовати на такмичењу. Тим његовим неспортским гестом, који је за сваку

УЛАЗНИЦЕ СА ПОПУСТОМ ЗА БЕОГРАДСКЕ СТУДЕНТЕ

На последњим спортским приредбама које се приређују у Београду, наши студенти, захваљујући пуном разумевању спортских друштава и организација, добијају карте за утакмице за 30—50 од сто ниже од улазних цена. Тако су до сада карте са попустом београдским студентима, које се деле преко факултетских физкултурних организација, дали БСК, „Црвена звезда“ и Кошаркашки савез Југославије. За недељни сусрет „Црвена звезда“ — „Вардар“ као и за првомлајску утакмицу „Партизан“ — „Црвена звезда“ београдски студенти ће такође од „Партизана“ и „Црвене звезде“ добити улазнице са попустом.

Спортско првенство Универзитета и великих школа

У току прошле недеље настављена су такмичења у оквиру спортског првенства Универзитета и великих школа. На утакмицама су постигнути следећи резултати:

ФУТБАЛ

ВПСИ — Технолошки 7:2, ВСП Филозофски 3:3, Економски — Пољопривредно — шумарски бр. I 4:3, Грађевински — Пољопривредно — шумарски I 1:0, Правни — Рударски 1:0, Ветеринарски —

осуду, студенти Београда изгубили су без икакве борбе 10 драгоцених бодова.

Шаховска екипа Загреба била је ослабљена, јер су недостајали Фулерер и Михолић. Но, и поред тога борба је била оштра. Свага је једна партија завршена нерешено, Сусрет се завршио тек сутрадан, после наставка прекинуте партије, са минималном победом београђана 4,5:3,5.

Свага четири поена одлучила су победника у тањању. Београђани су били фаворити. Очекивала се њихова сигурна победа. Али, нешто ослабљени, они су успели да скупке само 799 поена, док је победник имао 803.

Узастопним победама Михајловића, београђани су у стоним тенису повели са 3:0. Следеће партије донеле су обрт. Добром игром, претрпим ударцима, загребчани су добили осталих пет, а тиме и коначну победу.

Атлетско такмичење одржано је на Средњошколом игралишту. Тврда стаза и доскочишта нису дозвољавали постизање резултата који су се и поред почетка атлетске сезоне очекивали, јер је учествовао низ квалитетних такмичара (Милићевић, Попов, Краљевић, Галин, Кошута, Милка Бабовић, Олга Милићевић). У поређењу са прошлом годином Београђани су освојили да леко више првих места, а броем бодова знатно се приближили победницима.

Организација такмичења за овако велики број разних грана и спортиста, који су се такмичили на више терена, била је добра, а такоре и смештај такмичара у студентским павиљонима на Лађини. По завршетку свих утакмица, студенти Техничког факултета Загреба примили су прелазни пехар, поклон Физкултурног одбора Београдског универзитета и великих школа.

ТЕХНИЧКИ РЕЗУЛТАТИ:

Одбојка: мушки Загреб — Београд 3:0; жене 3:2. Кошарка: победио

Обе недеље

ФУТБАЛ
Игралиште „Нови Београд“
25 априла у 15 ч. Архитектонски — Филозофски.
28 априла у 10 ч. ВПСИ — Архитектонски; у 15 ч. Ветеринарски — Стоматолошки.

Игралиште „Милционара“
26 априла у 15 ч. Фармацеутски — Машински.
28 априла у 10 ч. Филозофски — Технолошки; у 15 ч. Грађевински — Природно — математички; у 17 ч. Машински — Медицински.

Игралиште „Јединства“ Земун
25 априла у 15 ч. Пољопривредно — шумарски I — Електротехнички.
28 априла у 15 ч. Рударски — Пољопривредно — шумарски II.

Игралиште „Шумадије“
26 априла у 13 ч. Стоматолошки — НДВШ.
28 априла у 17 ч. НДВШ — Фармацеутски.

КОШАРКА

Игралиште ДОЗ-а
26 априла у 14 ч. Електротехнички — ВПСИ; у 15,30 ч. „Партизан“ — Природно — математички.
28 априла у 14 ч. Стоматолошки — Економски; у 15,30 ч. ДИФ — Правни; у 17 ч. Ветеринарски — Машински.

ОДБОЈКА

Игралиште ДОЗ-а (Хајд-парк)
26 априла у 15 ч. Ветеринарски — Архитектонски; у 16 ч. НДВШ — Стоматолошки; у 17 ч. Рударски — Машински; у 18 ч. Економски.
После прекида од неколико дана, сада се настављају сусрети у оквиру спортског првенства Универзитета и великих школа. У току ове недеље играју се сусрети у фудбалу, кошарки и одбојци.

Загреб са 63:27. Фудбал: победио Београд са 2:1 (2:0). Рукомет: победио Београд са 9:5 (5:2). Стони тенис: победио Загреб са 5:2. Тањање: победио Загреб са 803:799. Шах: победио Београд са 4,5:3,5. Мачевање: победио Загреб пар-форфе.

Атлетика: (бољи резултати) 100 м — Попов (Б) 11,5; 200 м — Краљевић (З) 23,9; 1000 м — Кошута (З) 34,5, Марас (Б); 3000 м — Кошута (З) 10;24,2; даљ — Милићевић (Б) 666, Попов (Б) 639; троскок — Милићевић (Б) 13,38; вис — Милићевић (Б) 168; кугла — Галин (З) 12,74; 4 х 100 и балк. штафета — Теки, фак, (З); Жене: 100 м — Бабовић (З) 13,2; 500 м — Милићевић (Б); вис — Милићевић (Б) 135; даљ — Бабовић (З) 499; кугла — Бабовић (З) 9,30; диск — Бабовић (З) 24,23. Крајњи резултат у атлетици 1947:10.

Јоза ТУЦАКОВ



Милка Бабовић, од атлетичара Загреба имала је највише успеха

ХАЈДУК И ЗВЕЗДА СИГУРНИ ФИНАЛИСТИ

После повратка наших водећих екипа из иностранства, у недељу је одиграно седмо коло фудбалског првенства државе, које је, за разлику од досадашњих, протекло нешто „мирније“ без неких већих изненађења. Чланови „велике четворке“ победници су своје противнике и у четири сусрета примили само један гол (Партизан је поразно Локомотиву 2:1).

ЧЕТИРИ КАНДИДАТА ЗА ПРВАКА ПРВЕ ГРУПЕ

Недељно коло прве групе донело је једну интересантност, као домаћини Партизан је победио Локомотиву 2:1, Мачва је играла нерешено са Работничким 1:1 а Војводина је изгубила сусрет са Динамом 0:1.

Динамо	7 5 0 2 15:11 10
Војводина	7 4 0 3 18: 8 8
Локомотива	7 4 0 3 11:8 8
Партизан	7 4 0 3 12:12 8
Работнички	7 2 1 4 8:14 5
Мачва	7 1 1 5 8:16 3

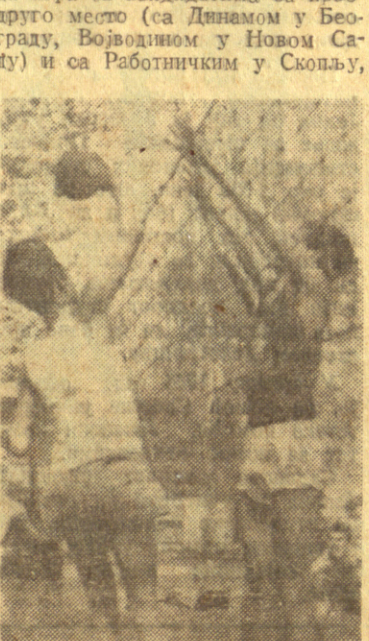
ДИНАМО је после тешко извојеване победе у Новом Саду презузео вођство. Истина, 10 досадашњих скупљених бодова нису сигурност да ће се тиме обезбедити учешће у завршним такмичењима, али разлика од два бода је и те како велика предност. Када се зна да Динамо дочекује Мачву и Работничког, а као гост игра само са Партизаном, може се очекивати да ће сакупити највише 14 бодова. Победи ли Партизана у Београду или игра нерешено, прво место би загребачки плави већ имали осигуровано.

ВОЈВОДИНА је сада друга захваљујући бољој голдиференцији. Иако је и овог пута играла боље, Динамо је као и прошле године забележио минималну победу 1:0. У недељу Војводина игра са железничарима у Загребу, који такође имају осам бодова. У следећим колима дочекују Партизана, а гостују у Загребу и Шапу.

ЛОКОМОТИВА је имала одличан старт. Њене прве победе биле су изазвае изненађења такмичења. Четири, једна за другом. Сада, три пораза, један за другим. Недељни сусрет у Загребу можда ће прекинути серију пораза. Деси ли се то, железничари би знатно побољшали своје шансе за освајање првог или другог места. А за то имају још изгледа, јер дочекују Мачву, а у Скопљу играју са Работничким.

ПАРТИЗАН се приближује врху табеле. Мада има само осам бодова, важи и даље као кандидат за прво односно друго место. Повратком Бобека и Валок, екипа је сада комплетна и знатно појачана. Ако се има у виду да игра са кандидатима за прво друго место (са Динамом у Београду, Војводином у Новом Саду) и са Работничким у Скопљу,

ПАРТИЗАН се приближује врху табеле. Мада има само осам бодова, важи и даље као кандидат за прво односно друго место. Повратком Бобека и Валок, екипа је сада комплетна и знатно појачана. Ако се има у виду да игра са кандидатима за прво друго место (са Динамом у Београду, Војводином у Новом Саду) и са Работничким у Скопљу,



Загребчани су победили у одбојци

Партизан нема тако лак задатак да би доспео међу водеће. Да би постао првак групе морао би да победи сва три противника. Тако би сакупио 14 бодова као и Динамо (ако овај победи Мачву и Работничког у Загребу), те би голдиференција решила њихов пламан. Значи, сусрети Партизан — Динамо и Војводина — Партизан биће одлучујући.

РАБОТНИЧКИ И МАЧВА, према пласману на табели, бориће се за опстанак међу најбољима.

ХАЈДУК И ЦРВЕНА ЗВЕЗДА ФИНАЛИСТИ

Док је у првој групи ситуација међу водећим прилично замршена, а међу последњим потпуно јасна, у другој групи је отајно: Хајдук и Црвена звезда су скоро осигурали учешће у завршним такмичењима, док осталима претстоје нови напори — борба да се не напусте „отаро друштво“:

Хајдук	7 5 0 2 17: 7 10
Црвена звезда	7 5 0 2 14:12 10
Вардар	7 3 0 4 10:15 6
Сарајево	7 3 0 4 8:14 6
БСК	7 2 1 4 12: 8 5
Загреб	7 2 1 4 5: 9 5

ХАЈДУК је у недељу пријатно изненадио и обрвао своје ситн патизере. Постигли победу од 5:0 над Вардаром у Скопљу више је него успех, јер је тамо поражен државни првак а и „мајстор с мора“ је у пријатељском сусрету недавно изгубио 1:2. Сплитани до почетка финалних борби гостују само у Загребу а дочекују Сарајлије и БСК-а. Више је него сигурно да ће у преосталим сусретима сакупити четири бода.

ЦРВЕНА ЗВЕЗДА је забележила и пету победу. Сада са 10 бодова као и Хајдук држи друго место јер има слабију голдиференцију (на 6 утакмица је примила 6 голова а само у Сплиту 6). Победом у Загребу 3:0, екипа београдских студената је сада поправила своју голдиференцију (14:12). У преосталим сусретима које игра све код куће са БСК-ом, Вардаром и Сарајевом, екипа ће најтежи сусрет имати против београдских „плавих“ који редовно пружају одличне партије у игри са Црвеном звездом.

ВАРДАР је више обећавао. Две последње „катастрофе“ (са БСК-ом 1:6 и Хајдуком 0:5) показују да Скопљани нису у стању да надраже темпо којим су започели. Пошто код куће дочекују само Загреб, а гостују у госте Црвеној звезди и Сарајеву, тешко је веровати да ће скопски лигаш поправити свој пламан.

САРАЈЕВО је у недељу са доста напора савладао технички бољу екипу БСК-а. Зона у којој се налази назва се „домашном“. Изгледа за бољи пласман су, мали, јер претставник Босне и Херцеговине дочекује само Вардар, путује за Београд и Сплит, а отуда се тешко бодови доноси.

БСК се и овог пута, као и прошле године пред крај првенства, нашао при лму табеле. Хоће ли ту остати тешко је рећи, јер претстојећи сусрети нису баш лакви, нарочито они против Звезде и Хајдука.

ЗАГРЕБ ће највероватније бити последњи. Неколико његових играча (Кобе, Бустрички и др.) напустили су друштво, тако да се њихово одсуство нарочито осетило у последњим сусретима. Када се види да загребчани дочекују само Хајдука, а гости су БСК-а и Вардара, мало је веровати да ће у три последња сусрета сакупити ма који бод, уколико не придеде какво изненађење. Али, њих је у последњим колима све мање.

Сл. Ш.

Писма редакцији

Шта је са Ауто-мото курсом на Шумарском факултету

На нашем факултету постоји велико интересовање за ову грану Народне технике, али на жалост нема никаквих практичних резултата. Године 1950 завршен је теоретски део курса који је похађало око седамдесет студената Шумарског факултета, али без икаквог практичног рада. Овај курс поновљен је и прошле године уз помоћ официра, чланова клуба Југословенског ратног ваздухопловства у Земуну. Курс су опет слушали исти другови, надајући се да ће добити прилику за практичан рад — вођбу.

На наше инсистирање у Универзитетском одбору Народне технике обећана нам је помоћ, јер ми не располажемо ни са каквим средствима нити пак вођилима. Стога смо тражили од Универзитетског одбора да нам стави на располагање возило за практичну обуку. (Напомињемо да Универзитетски одбор располаже са два аутомобила, који би по нашем мишљењу требало да првенствено служе за практичну вођбу). И стварно обећана нам је помоћ: „учиниће мо све што можемо“.

Крајем марта одржани су испити из теориског дела, пред комисијом Универзитетског одбора, на којима су показани одлични резултати. Нежалост изгледа да се на овоме завршила цела ствар. Од обећаног практичног рада, који је требало обавити у априлу није било ништа иако смо свакодневно ишта иако смо свакодневно истражили. Иначе, наши студенти одлазе у мају на праксу, те тако и ове године од практичног рада неће бити ништа.

Напомињемо да су слушаоци већином студенти Ш и IV год., који од доласка на факултет раде у порно да би завршили овај курс а са факултета ће отићи са „жарким жељама“ да науче вештину шофирања. Наше жеље и настојања нису наишли на довољно разумевања код другова из Универзитетског одбора. Зато мислимо да овакво искуство нас пионира Народне технике на Шумарском факултету не може никако да служи као узор млађим колегама који се нитересују за ову грану Народне технике.

С. ДАМЊАНОВИЋ, ст. IV год. шумарства

Документ Централног одбора Савеза студената Југославије

„Сјај“ и беда Међународног студентског савеза (2)

Овај МСС према Југославији није случајан и проистиче из читаве његове политике. Он потпуно одговара концепцији совјетских руководиолаца, која се данас манифестује у различитим облицима, али који имају исту заједничку црту — потпуно служење совјетској хегемонистичкој политици.

То би се могло илустровати овим речима Михајлова, секретара ЦК Комсомола на Другом конгресу СФСО у Будимпешти 1948 године:

„Интернационалиста је онај — учи нас друг Сталјин — који је без речи, колебања и услова спреман да брани Совјетски Савез, јер је Совјетски Савез темељ револуције, Народног покрета који обухвата читав свет и немогуће је бранити и унапређивати тај револуционарни покрет без одбране Совјетског Савеза“.

Такава платформа светског омладинског покрета, који су совјетски руководиоци наметнули и МСС-у, доводи до сужавања његових граница, до отаџбања његовог студентског из различитих земаља спремних да на разне начине и према својим могућностима допринесу јединству и сарадњи студената, али који нису спремни да се безусловно покоравају директивама совјетских руководиолаца и да хвале руководећу политику СССР-а и Комсомола.

На заседањима и конгресима МСС-а дошло је до изражаја славопојке совјетским руководиоцима и совјетској омладини која је од једног постоја „најаметнија“ и „најкултурнија“ и која нема шта да учи од остале омладине. Васпитавајући у таквом духу совјетску омладину и студенте истовремено се указује осталој омладини на њену несвршеност и потребу да учи од совјетске омладине.

Оваква једнострана политика МСС-а довела је до занемаривања практичне активности на уписаној страни студената, Јачању њиховог пријатељства и заједничког похода у одбрани студентских интереса.

Шта су руководиоци МСС-а предузели и практично учинили да се организује размена између студената различитих земаља, шта је учинило да студенти западних земаља посете своје колеге на истоку и обрнуто? МСС врло радо и често говори о баријери која постоји између студената Истока и Запада, а нама се чини да је баш МСС онај који држи ту баријеру.

Извесно неке податке, који показују на кои начини МСС остварује „мост“ између Истока и Запада.

У току 1950/51 на радним акцијама у делегацијама, културним групама и различитим путовањима у земаљама

ма ван инфомбировског блока учествовала су свега три студента. А за то време Савез студената Југославије, не рачунајући индивидуалне посете, упутио је 232 студента у радним групама, на стручну праксу, на научна путовања и сл. Југо-славнија је посетило 3410 иностраних студената из двадесет земаља. Кроз тај исти период, све инфомбировске земље посетило је из осталих земаља само четрдесет студената.

У својој спортској активности МСС се све више ограничава на своје организације у источно-европским земаљама.

Ако бисмо поставили питање колико МСС потпомаже слободну размену информација, одговор би био негативан. Једнострано извртање чињеница, прехућивање свега онога што би могло да им штети — такав је тон публикација МСС-а и организација у источно-европским земаљама.

„Губрике листова МСС-а и источно-европских земаља најбоље показују како су они схватили слободу информација. Живот и прилике студената приказују се крајње не-објективно. Траже се такви „докази“, помоћу којих се уверава да је у њиховим земаљама све у најбољем реду, а у осталим све у најгорем. То је тежа која налазило у свих рефератима и резолуцијама МСС-а: „СССР и тав. земље народне демократије претстављају остварење највиших студентских интереса, а све оно што је изван совјетског блока претставља оно против чега се треба борити“.

Живот студената у источно-европским земаљама није ни издалека такав каквим га приказује МСС. Пред све пакне, источно-европска штампа не може да прећути о животним условима студената својих земаља.

„Литературна газета“ од 20. V. 1950 доноси сведочанство председника студентске организације на Аутомеханичарском институту у Москви. „Сваке године — пише он — Министарство просвете ставља у буџет“ стотине и хиљаде потпуно невиних одраслих људи („буџет“ је обично мала соба изајављена од Института од приватних лица у којима налази скривнице шест до осам о. соба). Ја сам на Аутомеханичарском институту већ пет година, али кроз све то време није се ниједан функционер Министарства просвете интересовао за свакодневни живот студената“.

Према „Работническом делу“ од 23. II. 1951 на вишим школама у Бугарској налази се 23.239 студената, у истом листу од 24. XII. 1948 године према говору Добри Терпешева излази да је у 1948 години на вишим школама било 45.050 студената, значи данас их је 16.711 мање, а о томе нигде нема у информацијама МСС-а. Велики број студената удаљен је са тих универзитета из политичких разлога. Други су га напустили због тешких услова живота. Последњих неколико месеци доста студената из Бугарске и Албаније пребегло је у Југославију. На то су их присијелили тешки животни услови и политички притисак. Њихови извештаји говоре о стању на универзитетима у Софији и Тирани, и о томе МСС ћути.

Ангел Петко Николов, студент права, као и неколико стотина његових колега, били су избачени са факултета и мобилисани у „народне баталјоне“. Георги Василев Андрејев, студент из Софије рекао је:

„Нама су рекли да Југославија спрема напад на нас и да морамо градити утврђења на границама. Ми нисмо у то веровали. Морали смо градити утврђења према Југословенској граници и истовремено потписати мировни аел“.

Они су такође испричали да је другачије осам стотина студената било избачено са факултета у Јануару 1951 године.

Документи МСС-а прећућују и о културној и дружој агресiji коју СССР врши у школама и на универзитетима у источно-европским земаљама. Ево једног примера из истогине Немачке:

„У школама које спремају омладину за студије, од двадесет осам часова недељно, пет часова оглада на руски језик, а свега четири на немачки“ и даље „од 124 питања која се налазе у програму за испит зрелости 46 се односе на Совјетски Савез као најбољег пријатеља, а 31 на совјетску политику“.

У свим земаљама под совјетском контролом форсирају се друштвени пријатељства са СССР-ом, са бројем њихових чланова који пренајмају и уписаности организације тих земаља. Врши се насилно уписивање омладине и студената, целокупних разреда и школа. Свака ове политике да се покаже кроз делатност друштвених савеза супериорност у свету свега што је руско.

(Из документа Централног одбора СС)

МОЈ СТИХОВИ ПРИЧА... НАША КОЗЕРИЈА

Имам једног рођака, стриц ми је. Обилази ме често те тако поразговарам, он ми исприча све новости, јер редовно обилази и остале наше рођаке — такође студенте, и толико се саживео са том студентском атмосфером, прсто се подмладио, да често оде на неки час или предавање па ми после о томе прича.

Дође, седне и расприча се, и то тако да ми личи на грамофон. Само то је најсавршенији грамофон на свету. Ради без игли, без плоча и без навијања; али ипак у нечему је слабији од обичних грамофона — не може да се искључи.

Ја сам почео да бележим те његове приче и доживљаје и сво од данас па надаље објављиваћу их. Како и докле ће он тако причати — не знам, можда је решио да обори рекорд „Хиљаду и једне ноћи“, какем, он ће вероватно издржати, а да ли ће и читаоци — видећемо.

Прича прва
Посета Филозофском факултету

Застао сам пред зградом на којој је стајало: Студентски трг број један. Прескочиши оне који су се сунчали на улазу, испод табле на којој је писало да је ова зграда под заштитом урнеда за чување историјских споменика — убох унутра.

А тамо — на сваком зиду, на сваком стубу, на сваком раму — свуда — плакате, пароле, огласи — закуцани, прикачени, откачени, прилепљени, напетљени, залепљени, улепљени, поцепани, попрскани, замазани, размазани — прави историјски споменици.

Како ћу сад у овој збрини наћи овог мог рођака помислих? Но истог момента сину ми срећна мисао да погледам по том кршу од огласа и плаката, можда да ту и о њему нешто пише.

Дакле, почех да читам огласе.

— ФУТБАЛЕРИ — сутра је утакмица Дођите у 8 часова пред факултет да би се сакупили до утакмице која почиње у 10 часова — са собом понети и спрему. Пожељно је да дођу сви који желе да играју.

Сигурно он ту не долази, помислих, јер не зна да игра фудбал а и нема спрему (сем ако није „позајмио“ од факултета). А опет сумњиво ми је оно „сви који желе“, можда је овде потребна само жеља а не и знање. Зато записах ово за сваки случај и кренух даље.

— Уквивам блоке и вршим брзе оправке — радим само за студенте, мајстор тај и тај. То је стајало на једном укусно и солидно, тестом залепљеном огласу.

Подох даље.

— Моли се друг коме сам дао налив перо да га врати. Може ме наћи сваког дана пред деканатом јер чекам неко уверење.

— Перо, ја сам био синоћ у осам, а тебе ни од корова — Мића.

— Дођи код мене имам књижицу — Пера.

Ово му дође као неки писмени разговор, помислих и, већ сам био изгубио наду да ћу наћи рођака, али...

— Погледај у распоред! — то је била друга велика идеја која ми је у току тог дана пала на памет.

Опет огласи, огласи и једва на табли културно-уметничког ансамбла, испод плаката за пробу фолклора, напих на некакав распоред. Шта која група слуша и код којих наставника — то је пребрало пронаћи. Код тог распореда сам схватио шта значи студирати — студирати почев од распореда.



Тако је и моја друга велика идеја пропала. Но, она је имала и својих добрих страна, јер сам одлазећи од распореда чврсто

решио да мог сестрића претплатам на „Енитму“.

Затим сам био у деканату и неким семинарима (али о томе други пут) и пошто га не нађох врати се опет у онај историјски споменик.

Приметих један киоск са десне стране. „Продавница књига и скрипата“ — стајало је тамо.

— Да ли познајете Живорада Симића, он сигурно купује књиге код вас? — запиташ.

— Са којег је он факултета? — упита ме другарица са шалтера.

— Са Филозофског!

— Извините, ми нисмо књиге само за Природно-математички факултет.

— А шта је са књигама за Филозофи, упитах ја.

— У припреми су, беше одговор.

— Откад то, заинтересовах се ја.

— Од ослобођења, одговори другарица.

Бејаш изгубио сваку наду, но рекао сам већ, да мене идеје никад не напуштају. У тој општој тмини сину ми још једна. Извадих оловку, придох зиду и на плакату за фудбалску утакмицу написах:

— Живораде, дођох, тражих те и не нађох те. Дођи идуће недеље код мене и понеси опрему. Твој стриц.

Можда ће и доћи — видећемо!

Д. НИК

Кроз универзитете у свету УНИВЕРЗИТЕТИ И СТУДЕНТИ ЈАПАНА

Јапански универзитет, у модерном смислу речи, почео је да ради тек 1860 год. Од тада почео је нагли развој универзитетске наставе, тако да почетком Другог светског рата Јапан већ има 56 универзитета и колеџа.

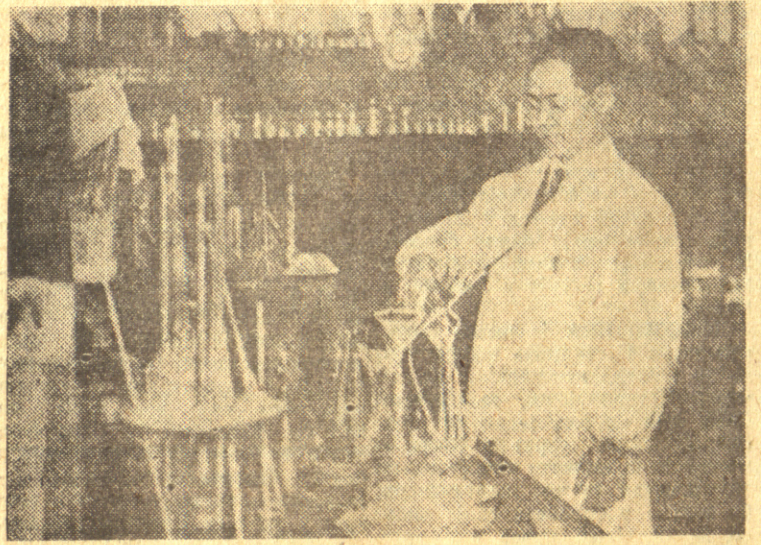
Јапан је држава са најразвијенијом индустријом и најразвијенијим капиталистичким системом у Азији. Али, и поред тога, постоје врло снажни феодални остаци. Те противречности одржавају се и у универзитетској настави, тако да постоје три врсте универзитета. Први су тав. царски универзи-

дванаестогодишњег средњошколског образовања.

СТУДЕНТСКА ОРГАНИЗАЦИЈА

Студентски живот у Јапану је врло развијен. Постоје многе организације. Међутим, нема, као у већини других земаља, националне уније која би претстављала све студенте.

По завршетку рата студенти и студентске организације били су знано заинтересовани разним социјално-политичким проблемима, о чему сведоче бројни штрајкови у државним колеџима и универзитетима. Ови по-



Јапански студенти на раду у лабораторијуму

лити којих је до капитулације Јапана било девет. Они углавном служе за васпитавање владиних политичких чиновника тав. академске аристократије, која се налази у повлашћеном положају.

Приватни универзитети су поворима на западне универзитете и настоје да васпитају студенте, који би били у стању да се посвете различитим питањима биолошко-културним, економским или политичким. Најзад као трећа група су хришћански универзитети тј. католички и протестантски.

Разумљиво је да су они ишли са тим да објачају свој варски утицај. Али су и поред тога одређали студенте, у западно-европском или америчком духу, који су касније тај начин мишљења уносили и у јапанско друштво. Заслуга им је да су били први, који су већ 1923 године омогућили факултетско образовање и женама.

После капитулације потпуно је промењен систем наставе. Напушта се немачки узор и прилази у које се улази након по америчком систему. Основани су нови четворогодишњи

крити били су већином вођени од левичарских организација.

СОЦИЈАЛНА ПОМОЋ

Старање за социјално обезбеђење студената је незнатно. То најбоље говори ова чињеница: преко половине студената је делимично запослено да би зарадили средства за студирање.

Постоје три организације које материјално помажу студенте. Једна од тих је Јапанско удружење за стипендије. Просечна стипендија јапанских студената је око 2.000 Јена, што уз врло скроман живот (чак и за Јапан) покрива тек половину трошкова потребних за студирање. Сада се код додељивања стипендија даје предност студентима који намеравају да се баве просветном делатношћу.

У априлу 1948 год. основан је, уз помоћ Светске универзитетске помоћи, Јапански комитет за помоћ студентима. Садашња активност студената Јапана је усмерена на развијање студентске самопомоћи, као и узајамне помоћи универзитетске заједнице широм целог света.

Састојци дискусије

Јел да? Само ја не знам, овај, зашто људи јел да, не дискутују конкретно — дабоме!

„Анегдоте“

ЖОРЖ САНД И ЛЕКАР

Пред крај живота Жорж Санд становала је на мансарди једног малог париског хотела. Ни тада је није напуштала јетка шала на сопственим рачун. За време болести једног дана дошао јој је један стари лекар, тешко дишући, јер се заморно пењањем уз стме степенце. Чим је ушао у собу рекао је:

— Срце ми толико лупа да тек што не искочи из груди. Високо станујете, госпођо!

— Да, драги докторе, узврати Жорж Санд, у мојим данашњим приликама једино што могу да учиним да би једном мушкарцу заиграло срце, то је да станујем високо на мансарди.

18 пута реч КОНКРЕТНО (да би оно што се говори изгледало конкретно).

26 пута реч ОВАЈ (која служи за сређивање мисли).

14 пута реч ЈЕЛ ДА (да би се видело каква је утисак код слушаоца).

8 пута реч ДАБОМЕ (која му дође као неки резиме).

Остале речи не наводимо, јер нису ни важне. Али покушали смо да оклепимо један мали одломак из такве дискусије:

„Ја бих, другови, овај, рекао нешто конкретно, јер, овај, требало би много тога конкретно урадити —

Полако мисли

— Твој се муж канда не радиле мојој посети, кћери моја?

— То је зато мама, што он споро мисли. Он ће се радовати тек кад ти будеш отишла.

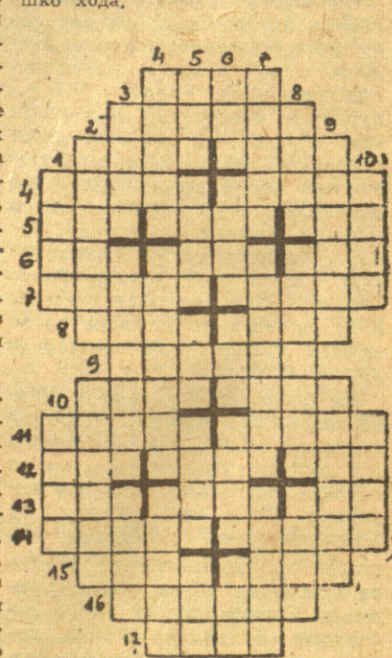
Заблуда

Мита долази пијан крћи и леже наопачке у кревет, ноге на јастук а главу доле. Ујутро када се пробудио он резигнирано рече:

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1. Дворана, узвик 2. Део јапанске одеће 3. Мушко име 4. Историско место у Србији, служи за седење 5. Врста папагаја, провирује, персиски владар 6. Термин за време, нагао прелаз с једног места на друго, прост број 7. Заменаца, управљач на моторним возилима 8. Држава у Азији, страно име 9. Свештени поручка 10. Завршетак молитве, Тивски краљ 11. Врвна стаза, једно наше презиме 12. Базив једне петролејске компаније, гас лакши од ваздуха, позив 13. Мушко име, тип холандске глумице, делић воде 14. Део аутомобилског мотора, поприсје борбе 15. Насељено место у пустињи, назив обележеног узвишења у географији 16. Судари 17. Одаје јак мирис.

име места у нашој земљи, страво женско име 9. Надгробни натпис, структура 10. Страно мушко име, тешко хода.



Успривно: 1. Земљин сателит, залубљен (турска реч) 2. Непрервени, Страни израз за Ђеш 3. Житка храна, врста бонбона, риба 4. Појас, клупа, Вулкан у Италији 5. Поседује, рикање, место одржавања филмских фестивала, реон, свежа 6. Место, у Бачкој, део куће, заменаца (мног), рупа, домаћа животиња 7. Италијански песник и научник XVII века, календар (провинц.), покушај -8. Сливник, често